

MEDYCYN DYDAKTYKA WYCHOWANIE

ISSN 0137-6543

ROK XLV

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

NR 4/2013

Zespół redakcyjny:

Prof. dr hab. Stefan Kruś – redaktor honorowy
Dr hab. Marcin Grabowski – redaktor naczelny
Dr med. Maciej Janiszewski – z-ca redaktora naczelnego
Mgr Cezary Ksel – sekretarz redakcji
Mgr Magdalena Zielonka – korekta

Rada Programowa i Naukowa:

Prof. dr hab. Marek Krawczyk – Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, **prof. dr hab. Sławomir Majewski** – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, **dr hab. Sławomir Nazarewski** – Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem, **prof. dr hab. Renata Górka** – Prorektor ds. Kadr, **prof. dr hab. Marek Kulus** – Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, **prof. dr hab. Mirosław Wielgoś** – Dziekan I Wydziału Lekarskiego, **dr hab. Marek Kuch** – Dziekan II Wydziału Lekarskiego, **prof. dr hab. Bożena Werner** – Prodziekan ds. Oddziału Nauczania w Języku Angielskim, **dr hab. Piotr Wroczyński** – Dziekan Wydziału Farmaceutycznego, **prof. dr hab. Piotr Małkowski** – Dziekan Wydziału Nauki o Zdrowiu, **prof. dr hab. Bolesław Samoliński** – Dziekan Centrum Kształcenia Podyplomowego, **prof. dr hab. Elżbieta Mierzwińska-Nastalska** – Dziekan Wydziału Lekarsko-Dentystycznego.

Wydawca:

Warszawski Uniwersytet Medyczny,
Senacka Komisja ds. Informacji Naukowej i Wydawnictw

Adres redakcji:

ul. Żwirki i Wigury 61, 02-091 Warszawa
tel. (22) 57 20 615
e-mail: mdw@wum.edu.pl
http://mdw.wum.edu.pl

Zdjęcia:

Dział Fotomedyczny WUM
Prawa autorskie zastrzeżone. Żadna część publikacji nie może być powielana bez zgody Wydawcy. Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania tekstów.

Skład i druk:

Oficyna Wydawnicza WUM
ul. Pawińskiego 3, 02-106 Warszawa
tel. (22) 57 20 327, fax (22) 57 20 380
e-mail: oficynawydawnicza@wum.edu.pl
http://oficynawydawnicza.wum.edu.pl
Projekt okładki – Maja Sosnowska

Nakład: 500 egzemplarzy
CZASOPISMO JEST PUNKTOWANE W SYSTEMIE INDEX COPERNICUS

Z ŻYCIA WARSZAWSKIEGO UNIwersytetu Medycznego

Cezary Ksel
Nadanie Auli Wykładowej Centrum Dydaktycznego imienia Profesora Janusza Piekarczyka2
Cezary Ksel
Dyplomatorium na farmacji 4

Konferencje

Cezary Ksel
VII Międzynarodowa Konferencja stomatologiczna Zachód-Wschód9
Zofia Sienkiewicz
Zagrożenie zdrowia w praktyce medycznej. Działania profilaktyczne10
Dominik Olejniczak
Promocja zdrowia. Przykłady dobrych praktyk....11
Izabela Domańska
30. Zjazd Delegatów Międzynarodowego Stowarzyszenia Studentów Medycyny IFMSA-Poland.....13
Izabela Domańska
X Europejskie Spotkanie Regionalne IFMSA15
Paulina Poświęta, Dariusz Białoszewski
VII Wiosna z Fizjoterapią.....16
Maria J. Turos
„Wybermy się do słowiańskiego SPA”, czyli narodowe korzenie balneoterapii19
Marta Suchojad
Symulacje Medyczne w Polsce. Stan obecny oraz perspektywy rozwoju.....25
Magdalena Milewska
V Warszawskie Dni Nauki o Żywieniu Człowieka.. 26
Elwira Zielińska
Z Senatu WUM.....27

DYDAKTYKA

Anna Ajdukiewicz-Tarkowska, Agnieszka Czarnecka
Zasoby biblioteczne online. Przegląd baz biblioteczno-pełnotekstowych.....29

ZDROWIE

Anna Lipka
Warszawski Maraton Fitness bije rekordy.....34
Łukasz Kołtowski
Pierwszy zabieg przezskórny leczenia niedomykalności mitralnej w WUM36

SKN – PREZENTACJE

Elżbieta Borowiecka
Studenckie Koło Naukowe przy Klinice Kardiologii i Chorób Wewnętrznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego Szpitala Dzieciątka Jezus37

NAUKA

Terminy obron prac doktorskich.....40

Nadanie Auli Wykładowej Centrum Dydaktycznego IMIENIA PROFESORA JANUSZA PIEKARCZYKA

19 kwietnia 2013 roku społeczność akademicka
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego uczciła pamięć
Profesora Janusza Piekarczyka, Rektora naszej Uczelni
w latach 1999-2005, poprzez nadanie Jego imienia
Auli Wykładowej Centrum Dydaktycznego WUM.

Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego prof. Marek Krawczyk podkreślił zasługi Prof. Janusza Piekarczyka dla rozwoju naszej Alma Mater

Odświeżeniu napisu dokonali (od lewej): Cezary Rzemek, prof. Marek Krawczyk, prof. Elżbieta Mierzwińska-Nastalska, prof. Renata Górka, dr Barbara Siemińska-Piekarczyk

Zarówno miejsce, jak i czas tej niezwykle uroczystości nie były przypadkowe. Ceremonia nadania imienia Profesora Janusza Piekarczyka Auli Wykładowej była główną częścią odbywającej się tego dnia VII Międzynarodowej Konferencji Stomatologicznej Zachód-Wschód, której pomysłodawcą był Prof. Janusz Piekarczyk. Także miejsce – Centrum Dydaktyczne WUM – jest szczególne w kontekście wspomnień i zasług Pana Profesora. Piastując funkcję Rektora naszej *Alma Mater*, był inicjatorem powstania nowoczesnej bazy dydaktycznej dla studentów warszawskiej medycyny, budynku Centrum Dydaktycznego.

Uroczystość zgromadziła najwyższe Władze naszej Uczelni: prof. Marka Krawczyka – Rektora WUM, Prorektorów: prof. Renatę Górską, dr. hab. Sławomira Nazarewskiego, Kanclerza mgr Małgorzatę Kozłowską, Cezarego Rzemka – Wiceministra Zdrowia,

Dziekana Wydziału Lekarsko-Dentystycznego prof. Elżbietę Mierzwińską-Nastalską. Szczególnym Gościem była wdowa po Prof. Piekarczyku – dr Barbara Siemińska-Piekarczyk.

– Pan Profesor Janusz Piekarczyk pozostanie dla nas wzorem niezwyklej aktywności zawodowej, naukowej, pracowitości, wytrwałości i odwagi w działaniu. Był wybitnym i zasłużonym dla stomatologii polskiej nauczycielem akademickim, a nade wszystko przyjaznym ludzkiem człowiekiem – mówiła prof. Elżbieta Mierzwińska-Nastalska, omawiając jednocześnie zasługi Prof. Janusza Piekarczyka dla polskiej i warszawskiej stomatologii.

Rektor prof. Marek Krawczyk przypomniał niezwykle aktywną działalność Prof. Piekarczyka we Władzach uczelnianych, zarówno na stanowisku Prodziekana, Prorektora, jak i piastując najwyższy urząd JM Rektora. Uroczystość nadania imienia

Prof. Janusza Piekarczyka Auli Wykładowej, prof. Marek Krawczyk uznał za „wspaniały symbol pamięci o wielkim Rektorze i trwałe pokazanie pozycji, jaką zajmował Pan Profesor w swojej ukochanej *Alma Mater*”.

Wiceminister Zdrowia Cezary Rzemek wyraził przekonanie, że za sprawą Auli Wykładowej im. Prof. Janusza Piekarczyka, niezwykle zasługi Pana Profesora nie przeminą, a pamięć o Nim zagodzi w sercu każdego studenta.

Prezydent Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego dr hab. Bartłomiej W. Loster przypomniał, że dla piastującego dwie kadencje funkcję Prezydenta PTS Prof. Janusza Piekarczyka, najważniejszym mottem jego działalności było przeświadczenie, że medycyna jest integralną częścią stomatologii, a stomatologia jest integralną częścią medycyny.

Cezary Ksel
Redakcja „MDW”

Profesor Janusz Piekarczyk urodził się 2 sierpnia 1946 r. w Rossoszu, woj. lubelskie. Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Lublinie ukończył w roku 1964. W latach 1964-1969 studiował na Wydziale Lekarskim, w Oddziale Stomatologii Akademii Medycznej w Warszawie. Był aktywnym członkiem Studenckiego Koła Naukowego przy Klinice Chirurgii Szcękowej, biorąc udział już podczas studiów w pracy Kliniki.

Od czasu zatrudnienia w Akademii Medycznej w Warszawie, tj. od roku 1969, Profesor Janusz Piekarczyk przebył w Uczelni pełną drogę awansu naukowego i zawodowego. W okresie 1969-1972 zatrudniony był na stanowisku asystenta, 1972-1975 – starszego asystenta, 1975-1981 – adiunkta, 1981-1990 – docenta, 1990-1997 – profesora nadzwyczajnego, w roku 1992 otrzymał tytuł naukowy profesora medycyny, a od 1997 roku zatrudniony został na stanowisku profesora zwyczajnego.

Specjalizację II stopnia w zakresie chirurgii stomatologicznej uzyskał w 1974 r., specjalizację II stopnia w zakresie chirurgii szczękowej w 1978 r. W 1975 r. w Akademii Medycznej w Warszawie uzyskał stopień naukowy

doktora nauk medycznych za pracę pt. „Guzy olbrzymiokomórkowe szczęk, studium kliniczno-morfologiczne”. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk medycznych nadała Profesorowi Januszowi Piekarczykowi Rada Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie za dorobek naukowy i rozprawę pt. „Ocena zaawansowania raków szczęki na podstawie analizy wybranych metod diagnostycznych”.

Rozległy liczbowo i tematycznie dorobek naukowy obejmuje ponad 300 prac oryginalnych i ponad 250 publikacji pogładowych i doniesień zjazdowych. Znaczna część tego dorobku powstała w wyniku współpracy z klinicznymi i teoretycznymi zakładami macierzystej uczelni, a także innych uczelni krajowych z ośrodków zagranicznych, m.in. Uniwersytetem w Pradze, Uniwersytetami w Buffalo, New Yorku, Sydney oraz z Karolinska Institutet w Sztokholmie.

Profesor Janusz Piekarczyk był członkiem wielu towarzystw naukowych, takich jak: Polskie Towarzystwo Stomatologiczne, Sekcja Chirurgii Szcękowej i Stomatologicznej, Sekcja Radiologii Szcękowo-Twarzowej i Stomatologicznej, Sekcja Implantologii, Polskie Towarzystwo Chirurgii Plastycznej i Rekonstrukcyjnej, Polskie Towarzystwo Chirurgii Jamy Ustnej i Szcękowo-Twarzowej, Międzynarodowe i Europejskie Towarzystwo Radiologii Szcękowo-Twarzowej, Amerykańskie Towarzystwo Stomatologiczne, Międzynarodowa Federacja Stomatologów (FDI), Europejskie Towarzystwo Chirurgii Czaszkowo-Szcękowo-Twarzowej i Stomatologicznej. Był członkiem zarządów głównych: PTS, Sekcji Radiologii Szcękowo-Twarzowej, Polskiego Towarzystwa Chirurgii Jamy

Ustnej i Szcękowo-Twarzowej, od 1985 do 1993 r. był Przewodniczącym Zarządu Oddziału Warszawskiego PTS, a w okresie od 1993 do 2001 r. Prezesem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego.

Profesor Janusz Piekarczyk był kierownikiem II Kliniki Chirurgii Szcękowo-Twarzowej w Akademii Medycznej w Warszawie od 1990 r., a od 2000 r. kierownikiem Katedry Chirurgii Szcękowo-Twarzowej. Od 1986 do 1993 pełnił funkcję Prodziekana Wydziału Lekarskiego ds. Oddziału Stomatologii, w okresie od 1993 do 1999 był Prorektorem ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, w latach 1999-2005 piastował funkcję Rektora Akademii Medycznej w Warszawie. Był członkiem Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencji Rektorów Uczelni Medycznych i Konferencji Rektorów Uczelni Warszawskich.

Profesor Janusz Piekarczyk był nagrodzony trzykrotnie nagrodą I stopnia za szczególnie ważne osiągnięcia naukowe przez Ministra Zdrowia oraz 7 razy nagrodami dydaktycznymi Ministra Zdrowia, otrzymał nagrodę Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych oraz Złoty Medal Norymberga 1996 za osiągnięcia racjonalizatorskie w dziedzinie chirurgii szczękowo-twarzowej. Został wyróżniony medalami Uniwersytetu w Lund, w Buffalo i w Padwie. Został odznaczony Medalem Edukacji Narodowej, Złotą Syrenką, czyli za Zasługi dla Warszawy. Był odznaczony Srebrnym oraz Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Uniwersytet Medyczny w Lublinie nadał Profesorowi Januszowi Piekarczykowi godność Doktora Honoris Causa.

DYPLOMATORIUM NA FARMACJI

177 absolwentów Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej odebrało dyplomy ukończenia studiów. Uroczystość w Galerii Porczyńskich, która odbyła się 20 kwietnia 2013 roku była radosna również dla nowych doktorów habilitowanych i doktorów nauk farmaceutycznych, którzy tego dnia otrzymali dyplomy uzyskania tytułów naukowych.

Niemal 180 nowych absolwentów Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej, ich rodziny, znajomi, przyjaciele – szczelnie zapełniły Galerię Porczyńskich na pl. Bankowym w Warszawie, by wspólnie świętować jeden z najważniejszych momentów młodych ludzi, jakim jest otrzymanie dyplomu ukończenia studiów wyższych.

Podniosły charakter uroczystości podkreślony został obecnością najwyższych Władz naszej Uczelni: Rektora prof. Marka Krawczyka, Prorektora dr. hab. Sławomira Nazarewskiego, Kanclerz mgr Małgorzaty Kozłowskiej. Uroczystą promocję magistrów farmacji oraz magistrów analityki medycznej, doktorów i doktorów habilitowanych nauk farmaceutycznych Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej poprowadził Dziekan Wydziału dr. hab. Piotr Wroczyński, a towarzyszyli mu Prodziekani: prof. Grażyna Nowicka, dr. hab. Agnieszka Pietrosiuk, dr. hab. Magdalena Bujalska-Zadrożny.

- Oto kolejny rocznik Wydziału Farmaceutycznego wyrusza w świat służyć społeczeństwu, wypełniać misję naszej Uczelni,

naszej *Alma Mater* – zwrócił się do zgromadzonych Rektor prof. Marek Krawczyk. JM podkreślił, że sensem i kwintesencją wybranego przez nowych farmaceutów zawodu jest zapewnienie bezpieczeństwa osób, dla których będą przygotowywać leki i specyfiki. Wybór tej profesji wiąże się, w opinii prof. Marka Krawczyka, z wielkim wyzwaniem i odpowiedzialnością za ludzkie życie i zdrowie. JM pogratulował absolwentom ukończenia trudnych studiów, wypełnionych niezliczoną ilością egzaminów do zaliczenia, edukacji zakończonej obroną pracy magisterskiej. Jako przykład dalszej kariery, JM wskazał nowych doktorów oraz doktorów habilitowanych nauk farmaceutycznych, którzy po zakończeniu edukacji uniwersyteckiej wybrali drogę nauki. Podkreślił, że promocja nowych doktorów i doktorów habilitowanych to nie tylko indywidualny sukces poszczególnych osób, lecz święto całej Uczelni, ponieważ świadczy o aktywności naukowej naszego środowiska akademickiego.

Przemówienie wygłosiła również dr. hab. Agnieszka Pietrosiuk – Prodziekan ds. Dydaktyczno-Wychowawczych. Pani Prodziekan zaznaczyła, że dyplom

ukończenia studiów farmaceutycznych jest kluczem do tego wszystkiego, co znajduje się w planach życiowych świeżo upieczonych adeptów Wydziału Farmaceutycznego. – Dopiero teraz otwierają się przed Wami drzwi do Waszej dyscypliny – mówiła dr. hab. Agnieszka Pietrosiuk, podkreślając jednocześnie, że wiedza zdobyta w Uczelni to jedynie podstawa, która w przyszłości wymagać będzie trwałego rozwoju.

Dwie osoby zostały wyróżnione medalem „Złoty Laur Absolwenta” przyznawanym najwybitniejszym absolwentom danego kierunku studiów. Na kierunku farmacja to zaszczytne wyróżnienie przypadło pani Marcie Śliwkowskiej, na kierunku analityka medyczna pani Iwonie Osińskiej.

Następnie odbyło się ślubowanie absolwentów farmacji oraz analityki medycznej, którzy po raz pierwszy w historii Dyplomatorium na Wydziale Farmaceutycznym uczestniczyli w ceremonii odziani w wydziałowe togi oraz birety.

W imieniu nowych absolwentów głos zabrała mgr farm. Joanna Sajkowska. – Dziś kończy się jeden z ważniejszych etapów w naszym życiu. Po ponad

Tegoroczne Dyplomatorium na Wydziale Farmaceutycznym uświetniła obecność JM prof. Marka Krawczyka

Rektor prof. Marek Krawczyk, Dziekan dr hab. Piotr Wroczyński oraz laureatki Medalu „Złoty Laur Absolwenta”

W imieniu nowych doktorów oraz doktorów habilitowanych nauk farmaceutycznych głos zabrał dr hab. Marcin Sobczak

Radość 188 absolwentów Wydziału Farmaceutycznego rocznika 2013

5 latach wymagających studiów opuszczamy mury Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Był to czas intensywnej pracy intelektualnej, rozwijania pasji i kształtowania charakteru – mówiła świeżo upieczona pani magister farmacji. Wszystkim swoim koleżankom i kolegom, którzy razem z nią żegnają się z naszą *Alma Mater*, życzyła, aby znajomości zawarte w uczelnianych ławkach przetrwały próbę czasu i odległości.

Podczas Dyplomatorium dużą uwagę przykładano do podkreślenia, jak wielkie znaczenie dla każdej uczelni wyższej ma kontynuowanie przez jej absolwentów kariery naukowej. Zarówno Rektor prof. Marek Krawczyk, jak i Prodziekan dr hab. Agnieszka Pietrosiuk podkreślali, że wiel-

kim marzeniem jest, aby obecność na uroczystości w Galerii Porczyńskich nowych doktorów oraz doktorów habilitowanych nauk farmaceutycznych stała się zarazem inspiracją i motywacją dla nowych absolwentów Wydziału Farmaceutycznego.

Po złożeniu ślubowania dyplomy nowych doktorów nauk farmaceutycznych odebrali: dr n. farm. Krystyna Cegielska-Perun, dr n. farm. Mariusz Dana, dr n. farm. Eliza Malinowska, dr n. farm. Marcin Łukasik, dr n. farm. Agata Skrzypczak. Grono doktorów habilitowanych Wydziału Farmaceutycznego poszerzyło się o: dr hab. Annę Kiss, dr hab. Elizę Koroś, dr hab. Katarzynę Sochę i dr. hab. Marcina Sobczaka. Ten ostatni w imieniu nowo mianowanych doktorów i doktorów

habilitowanych złożył podziękowania promotorom, opiekunom oraz mentorom za długoletnią współpracę, której efektem stały się uzyskane stopnie naukowe. Docent Sobczak zwrócił uwagę, że mimo iż połączenie działalności naukowej i dydaktycznej wymaga wielkiego poświęcenia i zaangażowania, to jednak motywacją do dalszych badań jest to, że celem podjętej pracy staje się rozwój szeroko rozumianej farmacji i medycyny.

Muzycznym akcentem tegorocznego Dyplomatorium na Wydziale Farmaceutycznym był koncert w wykonaniu Chóru Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Cezary Ksel
Redakcja „MDW”

W ROKU AKADEMICKIM 2012/2013 NA WYDZIALE FARMACEUTYCZNYM Z ODDZIAŁEM MEDYCYNY LABORATORYJNEJ TYTUŁ PROFESORA NAUK FARMACEUTYCZNYCH UZYSKAŁY DWIE OSOBY

Prof. dr hab. n. farm. Danuta Zapolska-Downar

7 sierpnia 2012 roku

Pierwszy etap działalności naukowej prof. dr hab. Danuty Zapolskiej-Downar obejmował opracowanie i wprowadzanie nowych metod oznaczania enzymów przydatnych w diagnostyce schorzeń narządów wewnętrznych i chorób układu nerwowego.

Następnie zasadniczą tematyką i przedmiotem zainteresowań naukowych prof. Danuty Zapolskiej-Downar były zagadnienia związane z patologią układu hemostazy w takich sytuacjach, jak: choroba nowotworowa, hiperlipidemia, zawał serca u kobiet po kastracji chirurgicznej oraz u osób operowanych z powodu miażdżycy udowo-podkolanowej i tętniaków aorty brzusznej.

Po ponad rocznym stypendium naukowym w Austrii prof. Zapolska-Downar skierowała swoje zainteresowania badawcze na jedną z cech dysfunkcji śródbłonna, jakim jest ekspresja śródbłonkowych cząsteczek adhezyjnych, która to

cecha odgrywa istotną rolę w patogenezie miażdżycy i mechanizmach odpowiedzi zapalnej.

Większość autorskich prac poglądowych dotyczy zagadnień z zakresu patogenezy miażdżycy, ze szczególnym uwzględnieniem roli komórek śródbłonna i odpowiedzi zapalnej.

Recenzentami dorobku naukowego w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego profesora Pani dr hab. Danucie Zapolskiej-Downar byli powołani przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów: prof. dr hab. n. farm. Maria Rybczyńska – Katedra i Zakład Chemii Klinicznej i Diagnostyki Molekularnej Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, prof. dr hab. n. farm. Janusz Solski – Katedra i Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, oraz Radę Wydziału Farmaceutycznego: prof. dr hab. n. med. Aldona Dembińska-Kieć – Katedra Biochemii Klinicznej Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, prof. dr hab. n. med. Barbara Gawrońska-Szkларz – Zakład Farmakokinetyki i Terapii Monitorowanej Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie.

W ROKU AKADEMICKIM 2012/2013 NA WYDZIALE FARMACEUTYCZNYM Z ODDZIAŁEM MEDYCYNY LABORATORYJNEJ STOPIEŃ DOKTORA HABILITOWANEGO NAUK FARMACEUTYCZNYCH UZYSKALI

Dr hab. n. farm. Marcin Sobczak

Katedra i Zakład Chemii
Nieorganicznej i Analitycznej WUM

Temat rozprawy habilitacyjnej: „Synteza, charakterystyka i zastosowanie farmaceutyczne polimerów z segmentami estrowymi, węglanowymi i uretanowymi”.

Recenzenci rozprawy habilitacyjnej: prof. dr hab. Marian Zgoda – Zakład Technologii Postaci Leku Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, prof. dr hab. Jerzy Pałka – Zakład Chemii Leków Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, prof. dr hab. Janusz Kasperczyk – Katedra i Zakład Biofarmacji Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, prof. dr hab. Zdzisław Chilmonczyk – Narodowy Instytut Leków.

**Prof. dr hab. n. farm.
Jacek Łukaszkiwicz**

18 października 2012 roku

Działalność naukowa prof. dr. hab. Jacka Łukaszkiwicza koncentruje się wokół spraw związanych z zaopatrzeniem organizmu w witaminę D (badania problemów związanych z zaopatrzeniem organizmu w witaminę D drogą absorpcji jelitowej oraz syntezy skórnej).

Innym obiektem zainteresowań badawczych prof. Jacka Łukaszkiwicza była rola wątroby w utrzymaniu puli 25-hydroksywitaminy D w układzie krążenia oraz badanie poziomu aktywnej formy witaminy D w powiązaniu z zapotrzebowaniem organizmu człowieka na wapń.

Ostatnie lata charakteryzują się niezwykle wysokim wzrostem zainteresowania witaminą D (ponad 3 tys. publikacji w ciągu ostatnich 12 m-cy), w tym kontekście wykonywane przez prof. Łukaszkiwicza badania wpisują się w najbardziej aktualne trendy.

Badania metabolizmu kostnego dotyczą użycia możliwości oceny obrotu kostnego z zastosowaniem biochemicznych markerów obrotu kostnego. Możliwość takiej oceny, chociażby w układzie wysoki-niski, jest postrzegana jako niezbędna dla diagnostyki i leczenia osteoporozy.

Kolejnym kierunkiem pracy naukowej profesora są badania oparte na genotypowaniu wariantów polimorficznych wybranych genów. Prof. Łukaszkiwicz rozpoczął je od zbadania rozkładu

częstości występowania poszczególnych form allelicznych genu kodującego receptor wit. D w populacji polskiej. Prace z zakresu powiązań polimorfizmu genów kandydatów z różnorodnymi funkcjami organizmu człowieka kontynuuje obecnie w kierowanym Zakładzie Biochemii i Chemii Klinicznej. Dotyczą one szeroko pojętych zagadnień z zakresu farmakogenetyki i uwarunkowań genetycznych traktowanych jako czynniki diagnostyczne predykcyjne i wspomagające w leczeniu pacjentów z chorobą alkoholową.

Kontynuuje też badania nad wpływem wydzielania żółci na absorpcję jelitową witamin rozpuszczalnych w tłuszczach u dzieci oraz na temat wpływu transplantacji wątroby z mineralizacją układu kostnego u dzieci, jak też związków polimorfizmu receptora wit. D ze wzrostem u mężczyzn i kobiet.

Recenzentami dorobku naukowego w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego profesora Panu dr. hab. Jackowi Łukaszkiwiczowi byli powołani przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów: prof. dr hab. n. farm. Marek Mirowski – Zakład Biochemii Farmaceutycznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, prof. dr hab. n. farm. Jerzy Klimek – Katedra i Zakład Biochemii Farmaceutycznej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, oraz Radę Wydziału Farmaceutycznego: prof. dr hab. n. farm. Wanda Baer-Dubowska – Katedra Biochemii Farmaceutycznej Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, prof. dr hab. n. farm. Grażyna Ginalska – Katedra i Zakład Biochemii i Biotechnologii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

Dr hab. n. farm. Anna Kiss

Katedra Farmakognozji
i Molekularnych Podstaw Fitoterapii WUM

Na podstawie całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego, a w szczególności osiągnięcia naukowego będącego cyklem publikacji: „Badanie składu oraz aktywności biologicznej wyciągów z wyciągów nasion wiesiołka dziwnego (*Oenothera paradoxa* Hudziok). Aktywność przeciwutleniająca i przeciwzapalna głównego składnika – penta-O-galoilo- β -D-glukozy”.

Skład Komisji habilitacyjnej: prof. dr hab. n. med. Zbigniew Janeczko – Katedra i Zakład Farmakognozji Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (recenzent), prof. dr hab. n. farm. Kazimierz Głowniak – Katedra i Zakład Farmakognozji z Pracownią Roślin

Lecznicych Uniwersytetu Medycznego w Lublinie (recenzent), prof. dr hab. n. farm. Jaromir Budzianowski – Katedra i Zakład Botaniki Farmaceutycznej i Biotechnologii Roślin Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu (recenzent), prof. dr hab. n. farm. Halina Wysokińska – Zakład Biologii i Botaniki Farmaceutycznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi (przewodniczący komisji), dr hab. n. biolog. Adam Matkowski – Katedra i Zakład Biologii i Botaniki Farmaceutycznej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu (sekretarz komisji), dr hab. n. farm. Mirosława Krauze-Baranowska – Katedra i Zakład Farmakognozji Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego (członek komisji), prof. dr hab. n. farm. Irena Matławska – Katedra i Zakład Farmakognozji Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu (członek komisji).

Dr hab. n. farm. Eliza Koróś

Zakład Farmakodynamiki WUM

Temat rozprawy habilitacyjnej: „Zwierzęcy model objawów negatywnych schizofrenii: wpływ antagonisty glutaminianergicznego receptora metabotropowego podtypu 5 (mGluR5) na zachowania socjalne szczurów”.

Recenzenci rozprawy habilitacyjnej: prof. dr hab. Jolanta Kotlińska – Katedra i Zakład

Farmakologii z Farmakodynamiką Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, prof. dr hab. Jerzy Samochowiec – Klinika Psychiatrii Samodzielnego Szpitala Klinicznego nr 1 Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, prof. dr hab. Stanisław Czuczwar – Katedra i Zakład Patofizjologii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, prof. dr hab. Władysław Lasoń – Zakład Neuroendokrynologii Doświadczalnej Instytutu Farmakologii PAN w Krakowie.

Dr hab. n. farm. Katarzyna Socha

Zakład Bromatologii

Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku

Temat rozprawy habilitacyjnej: „Poszukiwanie zależności pomiędzy nawykami żywieniowymi a stężeniem wybranych pierwiastków w przypadku tętniaków aorty brzusznej i mózgu oraz wybranych nowotworów”.

Recenzenci rozprawy habilitacyjnej: prof. dr hab. Regina Skorupska-Ołędzka – emeryto-

wany Profesor z Zakładu Bromatologii WUM, prof. dr hab. Małgorzata Schlegel-Zawadzka – Zakład Żywienia Człowieka, Instytutu Zdrowia Publicznego, Wydziału Ochrony Zdrowia Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. dr hab. Piotr Szefer – Katedra i Zakład Bromatologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, dr hab. Rafał Niżankowski – II Katedra Chorób Wewnętrznych, Zakładu Angiologii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego.

**W ROKU AKADEMICKIM 2012/2013
NA WYDZIALE FARMACEUTYCZNYM
Z ODDZIAŁEM MEDYCYNY LABORATORYJNEJ
STOPIEŃ DOKTORA NAUK FARMACEUTYCZNYCH
UZYSKAŁY NASTĘPUJĄCE OSOBY**

dr n. farm. Krystyna Cegielska-Perun

(Zakład Farmakodynamiki WUM) za pracę „Modyfikacja przeciwbólowego działania morfiny pod wpływem wybranych leków antydepresyjnych w bólu neuropatycznym”. Promotor: dr hab. Helena Nowak. Recenzenci: prof. dr hab. Daria Orszulak-Michalak, prof. dr hab. Marek Kowalczyk.

dr n. farm. Eliza Malinowska (Katedra i Zakład Technologii Leków i Biotechnologii Farmaceutycznej WUM) za pracę „Polisacharydy z hodowli głębokiej grzybnii *Hericium erinaceum*: izolacja, badania strukturalne oraz optymalizacja biosyntezy”. Promotor: prof. dr hab. Franciszek Herold. Recenzenci: prof. dr hab. Kazimierz Głowniak, prof. dr hab. Aleksander Mazurek.

dr n. farm. Agata Skrzypczak (Zakład

Badania Środowiska WUM) za pracę „Ocena genotoksyczności produktów fotorozkładu substancji czynnych wybranych leków i kosmetyków przy użyciu krótkoterminowych testów bakteryjnych”. Promotor: dr hab. Grzegorz Nałęcz-Jawecki. Recenzenci: prof. dr hab. Elżbieta Anuszewska, dr hab. Iwonna Rahden-Staroń.

dr n. farm. Mariusz Dana (Zakład Chemii Organicznej WUM) za pracę „Synteza i analiza polimerów imprintowanych do izolowania i oznaczania dopaminy i jej metabolitów”. Promotor: prof. dr hab. Dorota Maciejewska. Recenzenci: dr hab. Piotr Wroczyński, dr hab. Wojciech Fabianowski.

Obecnie na Wydziale Farmaceutycznym prowadzone jest jedno postępowanie o nadanie tytułu profesora, dwa postępowania habilitacyjne, a na 5 czerwca są zaplanowane dwie obrony prac doktorskich.

Redakcja „MDW” serdecznie dziękuje Pani mgr inż. Małgorzacie Kośmider-Buckiej za przekazane informacje.

VII Międzynarodowa Konferencja Stomatologiczna ZACHÓD-WSCHÓD

Siódma edycja Międzynarodowej Konferencji Stomatologicznej Zachód-Wschód skupiła się na zagadnieniu współczesnych metod diagnostycznych i leczniczych w stomatologii.

Wydarzenie zorganizował nowo powstały Wydział Lekarsko-Dentystyczny, a honorowy patronat objął JM Rektor WUM prof. Marek Krawczyk.

Otwarcie konferencji zaszczylicili swoją obecnością: Rektor prof. Marek Krawczyk, Prorektor ds. Kadr prof. Renata Górską, Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem dr hab. Sławomir Nazarewski, Wiceminister Zdrowia Cezary Rzemek, Kanclerz WUM mgr Małgorzata Kozłowska, Dziekan Wydziału Farmaceutycznego dr hab. Piotr Wroczyński, Prodziekan I Wydziału Lekarskiego prof. Barbara Górnicka.

W otwarciu konferencji wzięli udział także Konstanty Radziwiłł – Wiceprezes Naczelnej Izby Lekarskiej, dr hab. Bartłomiej Loster – Prezydent Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego, prof. Janusz Wyzgał – dyrektor Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus, były dyrektor Instytutu Sto-

matologii – prof. Tadeusz Bączkowski (kierujący jednostką w latach 1981-1993 oraz 1999-2002). W konferencji brało udział ponadto liczne grono zaproszonych gości z krajowych i zagranicznych ośrodków zajmujących się stomatologią.

Rozpoczynając spotkanie prof. Elżbieta Mierzińska-Nastalska – Dziekan Wydziału Lekarsko-Dentystycznego, przypomniała, że konferencja nawiązuje do tradycji rozpoczętej przez śp. JM Rektora naszej Uczelni prof. Janusza Piekarczyka. Podkreśliła jednak, że tegoroczna edycja jest wyjątkowa: po pierwsze dlatego, że wpisuje się w nową historię uniwersyteckiej stomatologii w Warszawie, związaną z powstaniem Wydziału Lekarsko-Dentystycznego WUM, poprzez wydzielenie Oddziału Stomatologii ze struktur

I Wydziału Lekarskiego, po drugie – jednym z najważniejszych momentów sympozjum będzie Uroczystość nadania Auli Wykładowej Centrum Dydaktycznego WUM imienia Prof. Janusza Piekarczyka.

Rektor prof. Marek Krawczyk podkreślił, że Wydział Lekarsko-Dentystyczny, mimo że najmłodszy, bo powstały zaledwie 29 października ubiegłego roku, to jednak już może pochwalić się swoimi osiągnięciami, które przeniósł z wieloletniej tradycji istnienia w ramach struktur I Wydziału Lekarskiego, a dowodem stałego rozwoju jest niedawne oddanie do użytku Oddziału Stomatologii w Centrum Medycznym WUM.

*Cezary Ksel
Redakcja „MDW”*

Na zdj. od lewej: Wiceminister Zdrowia Cezary Rzemek oraz Rektor prof. Marek Krawczyk podczas otwarcia konferencji

Konferencję otworzyła Dziekan Wydziału Lekarsko-Dentystycznego prof. Elżbieta Mierzińska-Nastalska

ZAGROŻENIE ZDROWIA W PRAKTYCE MEDYCZNEJ

Działania profilaktyczne

Praca w ogólnym znaczeniu jest aktywnością człowieka złożoną z wielu czynności ukierunkowanych na osiągnięcie celu. Praca pracowników sektora ochrony zdrowia obejmuje różne dyscypliny naukowe, a jej wykonywanie daje określone skutki fizjologiczne dla organizmu. Nie każdy czynnik działający na organizm będzie wywoływał w nim zmiany, nie każdy też organizm będzie jednakowo reagował na ten sam czynnik.

Tylko rozpoznane zagrożenie, opisane, dokładnie zaplanowane przekazanie informacji pracownikom na temat profilaktyki daje wymierne korzyści w efekcie końcowym. Dzięki ocenie zagrożeń zdrowia na stanowisku pracy jest możliwe wprowadzenie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych umożliwiających zapewnienie bezpiecznych warunków pracy.

Zakład Pielęgniarstwa Społecznego 11 kwietnia 2013 roku, w Auli Centrum Dydaktycznego WUM zorganizował konferencję poświęconą tym ważnym dla każdego pracownika zagadnieniom.

Konferencja odbyła się pod honorowym patronatem JM Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego prof. Marka Krawczyka oraz Dziekana Wydziału Nauki o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego prof. Piotra Małkowskiego.

Patronat medialny konferencji objęła „Sztuka Pielęgowania”.

Zebranych gości, uczestników konferencji, przywitał Dziekan

Zawodowe zagrożenia zdrowia stanowią poważny i niedoceniany problem medyczny i społeczny. Ważną rolę odgrywają działania profilaktyczne podejmowane we właściwym czasie, kiedy występujący w pracy czynnik nie wywołał niebezpiecznych zmian w organizmie.

Wydziału Nauki o Zdrowiu WUM prof. Piotr Małkowski, natomiast w tematykę konferencji, analizę ważnych zagadnień zdrowotnych dla personelu medycznego wprowadziła Prodziekan kierunku pielęgniarstwo dr hab. Bożena Czarkowska-Pączek. Wykład inauguracyjny pt. „Stan zdrowia personelu medycznego a opieka nad chorym – spojrzenie lekarza”, wygłoszony zebraniem przez dr. hab. Jacka Imieł, Kierownika Zakładu Pielęgniarstwa Społecznego, potwierdził, że zdrowie personelu medycznego jest elementem bardzo ważnym we właściwej opiece nad chorym.

W sesji pierwszej „Zagrożenia zdrowia a środowisko pracy” zaprezentowano siedem referatów przedstawionych przez: specjalistów w ochronie zdrowia pracujących, pracowników Zakładu Podstaw Pielęgniarstwa, Katedry i Zakładu Zdrowia Publicznego, Zakładu Pielęgniarstwa Klinicznego i Zakładu Pielęgniarstwa Społecznego. Tematyka obejmowała: ogólne zasady przeprowadzania oceny ryzyka zawodowego; czynniki szkodliwe i niebezpieczne w środowisku pracy personelu medycznego; bezpieczeństwo i higiena pracy a zarządzanie jakością w podmiotach ochrony zdrowia; praca zespołowa a zagro-

żenia zdrowia personelu pielęgniarskiego w oddziałach chirurgii ogólnej; znaczenie bezpiecznych warunków pracy w wyborze pierwszego miejsca zatrudnienia przez absolwentów pielęgniarstwa; czynniki uciążliwe

w pracy pielęgniarek zatrudnionych w Domach Pomocy Społecznej; zagrożenia zdrowia personelu medycznego a warunki pracy.

Sesja druga „Działania profilaktyczne zawodowych zagrożeń zdrowia” przybliżyła zebranim zagadnienia opracowane przez studentów kierunku pielęgniarstwo, pracowników oraz doktorantów Zakładu Pielęgniarstwa Klinicznego i Zakładu Pielęgniarstwa Społecznego. Tematyka sesji obejmowała takie zagadnienia, jak: ekspozycja zawodowa – program edukacyjny dla pielęgniarek; program edukacyjno-zdrowotny na temat zapobiegania chorobom kręgosłupa; profilaktyka dolegliwości i urazów narządu ruchu; praca przy komputerze – zalecenia profilaktyczne dla pracowników ochrony zdrowia; stosowanie zasad ergonomii w profilaktyce chorób układu ruchu wśród pielęgniarek; profilaktyka wypalenia zawodowego u pielęgniarek; profilaktyka zawodowych zagrożeń zdrowia – propozycje pracowników.

Podczas konferencji można było również zapoznać się z pracami studentów i absolwentów, którzy swoje prace licencjackie i magisterskie, poświęcone zagrożeniom zdrowia, napisali w Zakładzie Pielęgniarstwa Społecznego.

Dziekan Wydziału Nauki o Zdrowiu prof. Piotr Małkowski przywitał uczestników konferencji

Wśród Gości konferencji znaleźli się: dr hab. Bożena Czarkowska-Pączek oraz dr hab. Jacek Imiela

Wśród tematów poruszanych podczas sesji plakatowej wymienić należy: zagrożenia zdrowia związane z obciążeniem narządu ruchu; profilaktyka zakażeń wewnątrzszpitalnych; zagrożenia zdrowotne pielęgniarek pracujących w oddziale chirurgii; rola pielęgniarki w medycynie pracy; zagrożenia zdrowia pielęgniarek zatrudnionych w przychodniach; edukacja pacjenta po zawale mięśnia serca w środowisku domowym; jakość życia pacjentów chorych na MTM (mięśnaki tkanek miękkich); hałas źródłem zagrożenia zdrowia pracowników; wpływ pracy zmianowej na organizm pielęgniarki; wiedza

pielęgniarek o problemach zdrowotnych kobiet z anoreksją.

Sesję plakatową podsumowała dr Halina Cieślak. Całość spotkania została omówiona przez przewodniczącą Komitetu naukowego prof. Irenę Wrońską – Dziekana Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Lublinie oraz przewodniczącą Komitetu organizacyjnego dr n. o zdr. Zofię Sienkiewicz.

Pracownik ochrony zdrowia, wykonując zadania zawodowe, nie zawsze zastanawia się nad tym, jaki wpływ na jego stan zdrowia ma wykonywana praca zawodowa. Ważne jest wykonanie zadania zgodnie z obowiązującymi zasa-

dami, jednocześnie satysfakcja pacjenta może wywołać poważne konsekwencje u pracowników.

Podczas konferencji wystosowano postulat o zorganizowanie debat dyskusyjnych obejmujących różne grupy zawodowe pracowników medycznych, reprezentujących różne działy medycyny, które dałyby możliwość identyfikowania zagrożeń zdrowia i planowania działań profilaktycznych. Postanowiono organizować takie spotkania przez najbliższy rok, a wyniki i konkluzje zaprezentować w trakcie następnej konferencji.

dr n. o zdr. Zofia Sienkiewicz
Zakład Pielęgniarstwa
Społecznego WUM

PROMOCJA ZDROWIA Przykłady dobrych praktyk

18 kwietnia odbyła się IV Konferencja naukowo-dydaktyczna „Promocja zdrowia. Przykłady dobrych praktyk”, której tematem przewodnim były „Samorządy dla zdrowia mieszkańców. Program Światowej Organizacji Zdrowia ZDROWE MIASTA”. Organizatorem konferencji była Katedra i Zakład Zdrowia Publicznego kierowane przez prof. Janusza Ślusarczyka.

Lokalna polityka zdrowotna to jeden z elementów składowych promocji zdrowia. Jest ona szczególnie istotna z punktu widzenia realizacji programów prozdrowotnych ze względu na wysoką efektywność, determinowaną przez środowisko lokalne.

Konferencję otworzyła dr hab. Bożena Walewska-Zielecka, adiunkt Katedry i Zakładu Zdrowia Publicznego, a zarazem Koordynator Krajowej Sieci Szpitali

Dr hab. Bożena Walewska-Zielecka – Krajowy Koordynator Polskiej Sieci Szpitali i Placówek Promujących Zdrowie

Dr Andrzej Walawski – Dyrektor ds. Lecznictwa Uzdrowiska Rabka S.A.

i Placówek Medycznych Promujących Zdrowie. Po powitaniu Uczestników dr hab. Bożena Walewska-Zielecka wygłosiła wykład, w którym wskazała na obszary współpracy między programami Światowej Organizacji Zdrowia „Zdrowe Miasta” i „Szpital Promujący Zdrowie”. W wykładzie podkreślona została potrzeba szerokiej współpracy na rzecz poprawy stanu zdrowia społeczności lokalnych.

Następnie dr n. o zdr. Aneta Duda-Zalewska z Katedry i Zakładu Zdrowia Publicznego omówiła podstawowe założenia realizacji działań promujących zdrowie w środowisku lokalnym.

W dalszej kolejności Iwona Iwanicka, Prezes Zarządu Stowarzyszenia Zdrowych Miast, omówiła ideę i założenia programu „Zdrowe Miasta”, wskazując jednocześnie na przykłady konkretnych działań w ramach realizacji programu.

Wysłuchano również prezentacji Ewy Olsińskiej, Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego w Biurze Polityki Zdrowotnej Urzędu m.st. Warszawy, która zapoznała uczestników konferencji z Warszawskim Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015. Jest to przykład inicjatywy realizowanej w środowisku lokalnym, nakierowanej na konkretny problem zdrowotny.

Stanowić może modelowy przykład długofalowych działań na rzecz zdrowia środowiska lokalnego. Ponadto dokładnie omówiła założenia i metody realizacji programu, wskazując na potrzebę realizacji podobnych inicjatyw wobec dużego na nie zapotrzebowania.

Swoimi doświadczeniami podzieliła się też przedstawicielka miasta Poznań, Elżbieta Dybowska, Zastępca Dyrektora Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania. Jako przykład działań na rzecz społeczności lokalnej został tu przywołany Program Profilaktyki Wad Postawy u Dzieci.

Gościem konferencji była również Barbara Harczyńska, Naczelnik Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta w Rudzie Śląskiej, która wygłosiła referat pt. „Wydobyć potencjał – nowatorskie sposoby dotarcia do potrzebujących na przykładzie programów realizowanych przez Miasto Ruda Śląska i organizacje pozarządowe”. Jest to niezwykle ważny temat, podkreśla bowiem konieczność dopasowania programów do potrzeb i możliwości grup docelowych, szczególnie w kontekście możliwości brania w nich udziału.

Oceną wpływu na zdrowie (*Health Impact Assessment*) zajął się w swoim wystąpieniu

dr n. med. Dominik Olejniczak, adiunkt Katedry i Zakładu Zdrowia Publicznego WUM. Podkreślił on wagę umiejętnego i precyzyjnego określania stopnia oddziaływania programów z zakresu promocji zdrowia na środowisko lokalne, szczególnie na stan zdrowia mieszkańców.

Ewa Sawicka i Katarzyna Wilanowska z Polskiej Izby Mleka – Białystok zajęły się w swojej prezentacji omówieniem kampanii edukacyjnych dotyczących walorów spożycia mleka. Kampanie społeczne również mogą stanowić przykład realizacji działań promujących zdrowie, lecz o szerszym, niż lokalny, zasięgu.

Dr Andrzej Walawski, Dyrektor ds. Lecznictwa Uzdrowiska Rabka S.A., opisywał ewolucję, jaką przeszło na przestrzeni dziejów znane w całej Polsce uzdrowisko Rabka. Dr Walawski mówił o dużym potencjale uzdrowiska, opisując jednocześnie rodzaje zabiegów, z których mogą korzystać kuracjusze.

„Ogród dwóch brzegów – rewitalizacja terenów rekreacyjnych w Cieszynie i Czeskim Cieszynie” to tytuł wystąpienia przygotowanego przez Aleksandra Dorda, Naczelnika Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Cieszynie. W prezentacji zwrócono uwagę, że także działania na rzecz środowiska

naturalnego mają wpływ na stan zdrowia mieszkańców i stanowić mogą przykład inicjatyw na rzecz zdrowia w środowisku lokalnym.

Wystąpienia gości konferencji spotkały się z dużym zainteresowaniem. Podczas dyskusji zgod-

nie podkreślono duże znaczenie organizowania podobnych konferencji, wynikające z możliwości wymiany doświadczeń pomiędzy specjalistami oraz przedstawicielami różnych miast. Taka forma poszerzania wiedzy stanowi

cenny element rozwijania umiejętności efektywnego realizowania programów promujących zdrowie w środowisku lokalnym.

dr Dominik Olejniczak

Zakład Zdrowia Publicznego WUM

30. ZGROMADZENIE DELEGATÓW MIĘDZYNARODOWEGO STOWARZYSZENIA STUDENTÓW MEDYCYNY IFMSA-POLAND

największe forum studentów medycyny i młodych lekarzy

IFMSA-Poland
Międzynarodowe Stowarzyszenie
Studentów Medycyny

Cztery dni niezwykłego spotkania, młodzi liderzy środowiska lekarskiego i ich goście, 24 sesje tematyczne, warsztaty naukowe, wykłady specjalistyczne, warsztaty z rozwoju osobistego. O czym mowa? W dniach 4-7 kwietnia 2013 roku w Warszawie spotkali się studenci kierunków medycznych ze wszystkich uniwersytetów medycznych w Polsce. Jubileuszowe 30. Zgromadzenie Delegatów Międzynarodowego Stowarzyszenia Studentów Medycyny IFMSA-Poland zgromadziło 300 przedstawicieli środowiska akademickiego z 12 polskich uczelni.

Tegoroczne spotkanie, rozpoczęte 4 kwietnia, za-inaugurowały dwudniowe warsztaty naukowe Pre-ZD. Tematyka zaproponowanych szkoleń oscylowała wokół hasła przewodniego zjazdu „Pediatrya – podstawy i rozwój”. Bogaty program Pre-ZD wzbudził niezwykle zainteresowanie uczestników i został bardzo wysoko oceniony, o czym świadczy fakt, że na poszczególnych sesjach trudno było znaleźć wolne miejsce. Spośród wielu istotnych zagadnień poruszanych w trakcie warsztatów warto wspomnieć o „Warsztatach ALS i BLS u dzieci”. Ich unikalność polegała na tym, że po raz pierwszy w Warszawie i w Polsce studenci mieli okazję uczestniczyć w warsztatach, które wykorzystywały fantomy dziecięce, jak też schematy podstawowych oraz zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych. Projekt zrealizowany został w ramach Programu Stałego ds. Edukacji Medycznej SCOME IFMSA-Poland, a współorganizowany przy współpracy Neonatologicznego Studenckiego Koła Naukowego przy Klinice Neonatologii i Intensywnej Terapii Noworodka w Szpitalu Klinicznym im. ks. Anny Mazowieckiej. Duże zainteresowanie wzbudziły też „Warsztaty chirurgii laparoskopowej” organizowane we współpracy z Chirurgicznym Studenckim Kołem Naukowym działającym przy Klinice Chirurgii Ogólnej, Onkologicznej, Metabolicznej i Torakochirurgii Wojskowego Instytutu Medycznego w Warszawie. Studenci mieli okazję ćwiczyć na specjalnych trenażerach, obejrzeć dzięki transmisji wideo operację laparoskopową oraz zapoznać się z jedną z największych i najprężniej działających klinik chirurgicznych w Polsce. Obok tych wysokospecjalistycznych szkoleń, skierowanych przede wszystkim do studentów medycyny, nie brakło również warsztatów w szczególny sposób

Uroczystą Galę zaszczycili m.in.(od lewej): Kanclerz mgr Małgorzata Kozłowska, Prorektor prof. Marek Kulus, Dziekan II Wydziału Lekarskiego dr hab. Marek Kuch, Prodziekan I Wydziału Lekarskiego prof. Krzysztof J. Filipiak

Liczenie reprezentowane były organizacje studenckie WUM. Na zdj. od lewej: Piotr Janik – Sekretarz-elekt STN WUM, Aleksandra Piechuta – Koordynator ds. Kół naukowych STN, Joanna Ligocka – Prezes STN WUM, Aleksander Zarzeka – redaktor naczelny magazynu „Galen”

łączących wiedzę i umiejętności z różnych dziedzin i kierunków medycznych. „Poród fizjologiczny” to autorski projekt, który pozwala na wymianę wiedzy i doświadczeń między studentami kierunków lekarskich i Wydziału Nauki o Zdrowiu. Jednym ze współorganizatorów warsztatu było Studenckie Koło Naukowe Położnych przy Zakładzie Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej, a jego uczestnicy brali udział w symulacji porodu i mieli za zadanie samodzielnie jego przyjęcie na fantomie położniczym; warsztaty obejmowały też poszerzenie wiedzy na temat naturalnych metod łagodzenia bólu oraz pozycji położniczych. Takie i podobne szkolenia organizowane są cyklicznie przez warszawski oddział IFMSA-Poland – z doświadczenia uczestnika wiem, że to znakomita okazja nie tylko do poszerzania wiedzy czy zdobywania umiejętności *stricto* medycznych, ale również budowania harmonijnie działającego zespołu przyszłych lekarzy, pielęgniarek i położnych, współpracy, kształtowania umiejętności wielospecjalistycznej opieki nad pacjentem, patrzenia na problemy z perspektywy różnych dziedzin, czerpania nawzajem ze swojej wiedzy i doświadczeń. Zgodnie z przewidywaniami szczególną popularnością cieszyły się też szkolenia interdyscyplinarne, w tym „Nasz piękny umysł”. Jest to nowy projekt oddziału, który łączy neurologię, psychiatrię, kognitywistykę, fizjologię i inne dziedziny. Wprowadza w poznanie podstaw biologicznych świadomości i procesów psychicznych, wzbudza wielkie zainteresowanie i już stał się wydarzeniem. Uczestnicy wszystkich warsztatów spotkali się na wspólnym wykładzie, poprowadzonym przez kierownika Kliniki Psychiatrii i Stresu Bojowego Wojskowego Instytutu Medycznego CSK MON cz.p.o. ppłk. dr. n. med. Radosława Tworusa, który przybliżył zagadnienie PTSD. Następnie mieli

okazję zwiedzić wystawę Muzeum Historii Medycyny WUM „WINIENEM BYĆ DOBRYM LEKARZEM. Janusz Korczak – Henryk Goldszmit”.

Po tak intensywnym dniu, w piątkowy wieczór delegaci zgromadzili się na Gali Otwarcia 30. ZD IFMSA-Poland, na której spotkali się z Władzami Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, sponsorami wydarzenia oraz innymi zaproszonymi gośćmi. Uroczystą Galę Otwarcia zaszczycili swoją obecnością m.in.: Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych WUM prof. dr hab. Marek Kulus, Dziekan II Wydziału Lekarskiego dr hab. Marek Kuch, Prodziekan ds. Nauki I Wydziału Lekarskiego prof. dr hab. Krzysztof J. Filipiak, Kanclerz WUM mgr Małgorzata Kozłowska. Właściwy zjazd otworzył wykład inauguracyjny prof. Marka Kulusa, pt. „Pediatria – podstawy i rozwój”. Pan Profesor pozwolił słuchaczom na panoramiczne spojrzenie na rozwój dziedziny oraz jej specyfikę, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska warszawskiego. Dotknął zarówno historii, jak i najnowszych osiągnięć w tym zakresie, za przykład podając również przedsięwzięcia realizowane przez Warszawski Uniwersytet Medyczny. Galę uświetniły również wystąpienia innych znamienitych Gości. Całość spotkania poprowadzili Aleksandra Król i Mateusz Bajkowski z warszawskiego oddziału IFMSA-Poland. W części integracyjnej i artystycznej szczególnym momentem wieczoru był występ Formacji Tańca Towarzystwa WUM.

Po części oficjalnej delegaci udali się na pierwszą część sesji plenarnej zjazdu. Podczas kilkugodzinnych obrad m.in. podsumowano pracę poszczególnych oddziałów oraz przyjęto sprawozdania z działalności polskiej delegacji IFMSA-Poland na zjazdach międzynarodowych. Program następnych dwóch dni wypełniały wykłady specjalistyczne,

Galę uświetnił pokaz Formacji Tańca Towarzyskiego WUM

Komitet organizacyjny 30. Zjazdu Delegatów IFMSA-Poland. Fotografia dzięki uprzejmości Organizatorów Zjazdu

sesje tematyczne poruszające takie zagadnienia, jak: zarządzanie finansami, zarządzanie dokumentami, audyt wewnętrzny i marketing oraz szkolenia z rozwoju osobistego. Te ostatnie, przygotowane, m.in. przez trenerów NLP z „Coaching, Consulting, Innovation”. Członkowie stowarzyszenia mieli okazję rozwijać swoje umiejętności zarządzania czasem, pracy w zespole czy komunikacji z partnerami zewnętrznymi i pozyskiwania funduszy.

Honorowy patronat nad konferencją objęła Okręgowa Izba Lekarska w Warszawie oraz Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego WUM prof. Marek Krawczyk, który wspierał również studentów-organizatorów zjazdu na każdym etapie przygotowań. Sponsorem głównym była firma „Axellus” – dystrybutor naturalnych kosmetyków i suplementów diety. Konferencję wsparły też wydawnictwo medyczne Elsevier Urban&Partner oraz księgarnie

ABE IPS i drops.pl. Medialnie patronowały konferencji najważniejsze tytuły branżowe i regionalne, m.in. miesięcznik OIL w Warszawie „Puls”, „Gazeta Lekarska”, „Medical Tribune”, serwis „Nauka w Polsce” PAP, gazeta.pl „Zdrowie”, „Rynek Zdrowia” czy wydawnictwa medyczne „Termedia” oraz Czasopismo Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego „Medycyna Dydaktyka Wychowanie”.

Zjazd stał się ważnym wydarzeniem w życiu stowarzyszenia i znaczącym sukcesem komitetu organizacyjnego z warszawskiego oddziału IFMSA-Poland – znakomitą okazją do rozwoju naukowego, rozwoju osobistego, integracji środowiska studentów kierunków medycznych w kraju i ogólnopolskiej promocji Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Izabela Domańska

IFMSA – Poland Oddział Warszawa

X EUROPEJSKIE SPOTKANIE REGIONALNE IFMSA

W dniach 17-21 kwietnia 2013 r. w Montesi-lvano (Włochy) odbyło się 10th European Regional Meeting (EuRegMe), czyli Europejskie Spotkanie Regionalne organizacji członkowskich Federacji IFMSA. IFMSA-Poland reprezentowała 12-osobowa delegacja, w skład której weszli studenci medycyny z całej Polski, w tym silna grupa z oddziału warszawskiego: Michał Walczewski, Maciej Janik, Milena Sęp oraz Jan Świdwiński.

Członkowie delegacji uczestniczyli w odpowiednich sesjach programów stałych, na których dyskutowano o projektach prowadzonych w poszczególnych organizacjach członkowskich federacji IFMSA. Istotnym elementem były także prace nad projektem reformy IFMSA. Uczestnicy wzięli również udział w dodatkowych szkoleniach, takich jak: planowanie strategiczne, komunikacja w grupie, marketing, fundraising, przywództwo. Dodatkowo, polska delegacja prezentowała realizowane

przez IFMSA-Poland projekty, takie jak: FASon, Daphne, Polska-Liban.

Ponieważ tematem przewodnim tegorocznego spotkania było szeroko pojęte „Europe’s health”, delegacja mogła wziąć udział w tematycznych seminariach, m.in.: „Wpływ kryzysu ekonomicznego państw Europy na gospodarkę zdrowotną” czy „Równy dostęp do zdrowia w Europie”.

Warto podkreślić, że Oddział Warszawa IFMSA-Poland, w imieniu całego Stowarzyszenia, ubiega się o organizację Europejskiego Zjazdu Studentów Medycyny EuRegMe 2014 w kwietniu przyszłego roku. Przygotowano więc szeroko zakrojoną kampanię promocyjną naszego kraju i Uczelni. Wyniki wyborów na organizatora tego europejskiego spotkania poznamy w sierpniu.

Izabela Domańska

na podstawie relacji Nataszy Blek
IFMSA – Poland Oddział Warszawa

VII Wiosna z Fizjoterapią

Również w tym roku symposium zostało objęte Honorowym Patronatem JM Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego prof. dr. hab. Marka Krawczyka. Patronat naukowy został objęty przez Polskie Towarzystwo Fizjoterapii oraz Polskie Towarzystwo Rehabilitacji.

Wśród zaproszonych gości, stanowiących także Radę Naukową konferencji, znaleźli się: prof. nadzw. dr hab. Zbigniew Śliwiński – Krajowy Konsultant w Dziedzinie Fizjoterapii, Wiceprezes ZG Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii, dr hab. Piotr Majcher, prof. nadzw. – Kierownik Zakładu Rehabilitacji Uniwersytetu Medycznego w Lublinie (Przewodniczący Rady Naukowej), oraz Członkowie Rady Naukowej: dr Grażyna Brzuszkiewicz-Kuźmicka – Prezes Oddziału Mazowieckiego Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii, dr Andrzej Bugajski – Prorektor ds. Kształcenia Wyższej Szkoły Fizjoterapii we Wrocławiu, dr Maria Grodner – Konsultant Wojewódzki w Dziedzinie Fizjoterapii dla Obszaru Województwa Mazowieckiego, dr Marek Kiljański – Prezes ZG Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii, dr n. med. Marek Krasuski – Kierownik Kliniki Rehabilitacji WUM, prof. Jacek Kruczyński – Polski Koordynator „Dekady Kości i Stawów” WHO, dr hab. Jolanta Kujawa, prof. nadzw. – Prezes ZG Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, dr Piotr Tederko – Przewodniczący Zarządu Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji oraz dr hab. Artur Mamcarz – Prodziekan II Wydziału Lekarskiego ds. Oddziału Fizjoterapii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Oprócz gości tworzących Radę Naukową, swoją obecnością zaszczylicili organizatorów: prof. dr hab. Joanna Juskowa – pierwsza Prodziekan II Wydziału Lekarskiego ds. Oddziału Fizjoterapii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, dr Paweł Targosiński – Prodziekan ds. Studenckich i Dy-

Tegoroczna, już VII Wiosna z Fizjoterapią odbyła się 19 kwietnia 2013 roku

w Centrum Dydaktycznym WUM.

To cykliczne sympozjum kół naukowych, zrzeszające studentów z wielu miast z całej Polski, także w tym roku cieszyło się dużym powodzeniem i frekwencją gości i uczestników, których było blisko 600. Wśród uczestników można było znaleźć studentów licznych uczelni z całego kraju studiujących fizjoterapię oraz ich opiekunów, wykładowców, a także osoby zajmujące się zawodowo fizjoterapią.

daktycznych Wydziału Rehabilitacji Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie oraz mgr Lidia Nowińska – Dziekan Wydziału Rehabilitacji wraz z mgr. inż. Markiem Nowińskim – Kanclerzem Wyższej Szkoły Rehabilitacji w Warszawie.

Wśród gości nie zabrakło również Władz naszej *Alma Mater*. Swoje ciepłe słowa do uczestników skierowali: Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem dr hab. Sławomir Nazarewski, Dziekan II Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim oraz Oddziałem Fizjoterapii dr hab. Marek Kuch oraz Członkowie Rady Naukowej – dr hab. Artur Mamcarz, dr n. med. Marek Krasuski oraz prof. Zbigniew Śliwiński.

Jednak pierwsze słowa przywitania należały do Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Sympozjum i Opiekuna SKN Fizjoterapii WUM dr hab. Dariusza Białoszewskiego, który w imieniu całego komitetu powitał wszystkich gości, Radę Naukową, przedstawiciele organizacji studenckich, którzy byli również partnerami sympozjum (Studenckie Towarzystwo Naukowe, Samorząd Studencki, Samorząd Doktorantów), patronów medialnych (Czasopisma: „Fizjoterapia Polska”, „Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja”, portal FizjoterapiaOnline.pl oraz Czasopismo Studentów WUM „Galen”, Akademickie Radio

Konferencję otworzył dr hab. Dariusz Białoszewski, który razem z Pauliną Poświątą przewodniczył Komitetowi Organizacyjnemu Wiosny z Fizjoterapią

Władze Rektorskie naszej Uczelni reprezentował Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem dr hab. Sławomir Nazarewski

Dziekan II Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Fizjoterapii dr hab. Marek Kuch podczas otwarcia Wiosny z Fizjoterapią

Do przygotowania i wygłoszenia tegorocznego Wykładu inauguracyjnego poproszono dr Marię J. Turoś

Kampus 97,1 FM, Serwis Masazysta) oraz sponsorów (którzy ufundowali nagrody o łącznej kwocie 15 tys. złotych), a także wszystkich uczestników wydarzenia.

Tradycyjnie już Wykład inauguracyjny poprowadziła dr Maria Turoś, która zadziwiła wszystkich najnowszymi odkryciami dotyczącymi słowiańskiego SPA.

Po ciekawym wykładzie rozpoczęła się część naukowa symposium. Odbyły się kolejno dwie sesje: Tematów Wiodących i Tematów Wolnych, podczas których studenci przedstawiali swoje oryginalne prace naukowe. Doniesienia oceniane były przez członków Rady Naukowej. Równolegle uczestnicy symposium, za pomocą specjalnych ankiet, wybierali najlepszą ich zdaniem prezentowaną pracę.

W przerwie między sesjami uczestnicy mogli skorzystać z cateringu, zapoznawać się ze stoiskami firm. Dużym zainteresowaniem cieszyła się wystawa zdjęć poświęconych niepełnosprawności, którą przygotowali studenci prowadzonej przez

mgr Annę Ostaszewską Sekcji Pedagogiki Studenckiego Koła Naukowego Fizjoterapii WUM.

Podczas całego symposium zaprezentowanych zostało 31 prac, z czego aż 8 wygłoszonych było przez studentów Studenckiego Koła Naukowego Fizjoterapii.

Po zakończeniu konkursu prac, Wykład eksperta na temat „Algorytm postępowania usprawniającego u chorych po przebytej operacji kręgosłupa z powodu zmian dyskopatycznych” wygłosił dr Marek Krasuski.

Następnie przystąpiono do najprzyjemniejszej części symposium – wręczenia nagród. Nagrodzono łącznie 8 prac, wśród których znalazły się 3 nagrody główne, 4 równorzędne wyróżnienia oraz Nagroda Uczestników Symposium.

I miejscem nagrodzono prace:

- „Wpływ terapii uciskowej punktów spustowych mięśnia skrzydłowego bocznego na napięcie mięśni żwaczy” – Magda Kosmala, Natalia Sławek, Karol Sawicki – Warszawa.

Rada Naukowa wraz z Komitetem Organizacyjnym po zakończeniu Sympozjum

Wśród laureatów konkursu prac byli również studenci Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Wystawę poświęconą niepełnosprawności przygotowali studenci Studenckiego Koła Naukowego Fizjoterapii z Sekcji Pedagogiki pod opieką mgr Anny Ostaszewskiej

II miejsce zdobyła praca:

- „Ocena wpływu rehabilitacji pulmonologicznej na poprawę parametrów oddechowych i ogólnej jakości życia osób po lobektomii płuca” Agnieszka Zawadzka, Artur Fabijan – Łódź.

III miejsce otrzymała praca:

- „Ocena typów somatycznych i siły ścisku ręki osób chorujących na cukrzycę typu 1” Agata Kuźmicka – Warszawa.

Wyróżnieniami zostały nagrodzone następujące prace:

- „Ocena skuteczności technik manualnych artkulacji zwiększających zakres ruchu w stawach biodrowych. Badanie pilotażowe” Małgorzata Nosarzewska, Arkadiusz Martyniuk – Warszawa;
- „Ocena korelacji sił reakcji podłoża ze stopniem deficytu ruchowego, w trakcie chodu, u chorych po przebytych udarze niedokrwiennym mózgu w okresie podostrym” Anna Rozmus, Maciej Krawczyk, Ewa Szczerbik, Małgorzata Syczewska – Warszawa;
- „Wolontariat studentów kierunku Fizjoterapia w procesie realizacji instytucjonalnych projektów wspomaganie rozwoju i usprawniania dziecka” Paula Lisowska, Krzysztof Psota – Warszawa;
- „Aktywność fizyczna mieszkańców województwa lubelskiego” Piotr Turmiński, Robert Latosiewicz, Tomasz Zawiślak, Krzysztof Sokółowski – Lublin.

Nagrodę Uczestników Sympozjum zdobyła bezkonkurencyjnie praca:

- „Zastosowanie Kinesiotapingu według Medical Taping Concept u pacjentek z bolesnym miesiączkowaniem. Doniesienie wstępne” Agnieszka Prociak – Kraków.

Całe sympozjum było nagrywane przez przedstawiciela portalu fizjoterapiaonline.pl, na którym będzie ono dostępne dla zainteresowanych.

Na zakończenie sympozjum Przewodnicząca SKN Fizjoterapii Paulina Poświęta podziękowała wszystkim za przybycie i zaprosiła na VIII Wiosnę z Fizjoterapią, która odbędzie się 11 kwietnia 2014 roku. Skierowała również specjalne podziękowania do dr. hab. Dariusza Białoszewskiego i mgr Anny Ostaszewskiej oraz do całego Komitetu Organizacyjnego za zaangażowanie i wkład włożony w organizację VII Wiosny z Fizjoterapią.

**Paulina Poświęta
dr hab. Dariusz Białoszewski**

„WYBIERZMY SIĘ DO SŁOWIAŃSKIEGO SPA” czyli narodowe korzenie balneoterapii

Maria J. Turowska

Zakład Bioetyki i Humanistycznych Podstaw Medycyny
Warszawski Uniwersytet Medyczny

Od samego zarania dziejów ludzkości woda stanowiła symbol życia¹, a zarazem zdrowia. Prace wykopaliskowe dostarczające dowodów paleoantropologicznych² oraz studia porównawcze z zakresu antropologii kulturowej³ wyraźnie wskazują, iż bardzo wcześnie przestała pełnić rolę czynnika służącego jedynie do zaspokajania pragnienia, lecz zajęła znaczące miejsce w działaniach kulturowych, szczególnie o charakterze oczyszczającym⁴. W niczym nie ujmując ich sakralnego charakteru, poczynania te śmiało można określić zaczątkami balneoterapii. Prawdą pozostaje fakt, iż żywioł wodny niósł ze sobą również zagładę⁵, czego najlepszym dowodem są funkcjonujące we wszystkich społeczeństwach pierwotnych mniej lub bardziej rozbudowane mity o gwałtownych powodziach posiadających wszystkie znamiona zagłady globalnej⁶, lecz ich szczegółowa interpretacja wskazuje na wybitnie oczyszczający charakter żywiołu⁷. Po klęsce, woda dawała asumpt do powstania nowego życia, tym samym pobudzając do przemian⁸, oraz przynosząc zdrowie, podobnie człowiek, który wynurzał się z kąpeli rytualnej odzyskiwał swoje pierwotne piękno, siłę i zdrowie⁹, tak w wymiarze duchowym, jak i cielesnym¹⁰. Stąd śmiało można posilić się o przyjęcie koncepcji, iż balneoterapia na równi z technikami manualnymi (masażami oraz terapią rozgrzewającą)¹¹ stanowią jedną z najstarszych dziedzin medycyny fizykalnej i to niezależnie co pod tym mianem uznamy, czy stojące na pograniczu magii działania szamanistyczne, czy te, którym można już przypisać znaczenie zbliżone do współczesnej recepcji tego terminu.

Tradycja ta rozwijała się na całym świecie i trudno jest znaleźć kulturę, gdzie nie funkcjonowałyby mniej lub więcej rozbudowane rytu-

ły związane z leczniczym używaniem wód¹². Na gruncie kultury europejskiej związane jest to przede wszystkim z rozwojem wielkich cywilizacji antyku¹³. Świątynie Asklepiosa w starożytnej Grecji, a później Eskulapa w Rzymie, były swoistymi lecznicami, często budowanymi w bliskości różnego rodzaju źródeł¹⁴ uznawanych od dawna przez miejscową ludność jako posiadające w sobie moc uzdrawiającą¹⁵. W świątyniach tych na specjalnych tablicach znajdowały się inskrypcje z zaleceniami, jak również sposobami korzystania z zabiegów wodnych oraz szczegółowe receptury kąpeli stosowanych w zależności od typu schorzenia¹⁶. Najczęściej ordynowane były polewania, kąpiele wodne i parowe oraz kuracja pitna, zaś z innych zabiegów fizykalnych gimnastyka, masaże (w tym także nacierania z wykorzystaniem oliwy i piasku¹⁷), nargzewania, jak również światłolecznictwo¹⁸.

Starożytna Grecja była również ojczyzną Hipokratesa (ok. 460-377 r. p.n.e.) znakomitego lekarza o wszechstronnych zainteresowaniach i szerokiej wiedzy medycznej, dzięki czemu uzyskał zaszczytny przydomek „ojca medycyny”. W jednym ze swoich traktatów włączonych do ścisłego „*Corpus Hipocraticum*”¹⁹ – czyli dzieła, którego autorstwo nie jest poddawane w wątpliwość – noszącym tytuł „O klimatach, wodach i miejscach”²⁰ szczegółowo podawał, w jakich chorobach oraz w jaki sposób należy stosować różne zabiegi wodne przynoszące ulgę pacjentom. Zwracał wielką uwagę na to, aby lekarz, który pragnie osiągnąć pozytywne efekty swojej terapii, znał warunki, w jakich żyje chory ze szczególnym uwzględnieniem zmieniających się gwałtownie oraz periodycznie, sezonowo warunków klimatycznych. Te myśli oraz obserwacje poczynione przez Hipokratesa, a odnoszące się do wpływu czynników pogodowych na kondycję

psychofizyczną człowieka czynią go niewątpliwie „ojcem założycielem” klimatologii lekarskiej, która dopiero w bieżącym wieku zaczyna nabierać praktycznego znaczenia.

Trudno sobie wyobrazić greckie „polis” bez gimnazjonu, gdzie nie tylko uprawiano różne dyscypliny sportowe, lecz także były wykonywane zabiegi hydroterapeutyczne – szczególnie kąpiele – oraz inne działania fizjoterapeutyczne, a przede wszystkim masaże²¹.

Podobnie działo się i nad Tybrem²². Rzymskie termy wypada uznać za prototypy ośrodków balneoterapeutycznych, ponieważ w większości z nich stosowano przeróżne zabiegi wodne. Po wejściu i rozebraniu się, kolejno udawano się do komór suchego powietrza o różnej temperaturze, aby po pewnym czasie znaleźć się w okrągłej sali, gdzie na przemian polewano ciało zimną i gorącą wodą. Po tych zabiegach przechodziło się do pomieszczenia chłodnego, noszącego nazwę „frigidarium”²³, w którym chłodzono ciało, bądź to w spoczynku na specjalnych ławach z kamienia, bądź w usytuowanym centralnie obszernym basenie z zimną wodą. Obok znajdowały się niewielkie sale zwane „cubicula”²⁴ pełniące rolę łaźni parowych, gdzie intensywnie wypacano się, by powrócić ponownie do pomieszczeń, gdzie można było ochłodzić się i odpocząć, zażyć kąpiele w wannie bądź poddać się masażowi, czym zajmowali się niewolnicy, zwani „balneatores”²⁵, pod kontrolą lekarzy. W termach Rzymianie w bardzo urozmaiconej formie stosowali różne – tak wykonywane na zlecenie oraz po konsultacji lekarskiej²⁶, jak i wybrane przez użytkownika zabiegi, młodzi chcieli podnieść swoją kondycję, a starsi jak najdłużej ją utrzymać. Przez cały okres cesarstwa uznawano powszechnie koncepcję, że termy mają dawać zdrowie nie tylko dla ciała, lecz również i dla ducha²⁷.

Wszędzie tam, gdzie dotarły i później stacjonowały legiony rzymskie, w obrębie obozów wojskowych powstawały centra szpitalne nieodrodnie połączone ze specjalnym zapleczem do stosowania zabiegów fizjoterapeutycznych, w tym i hydroterapii. Jednym z największych odkrytych przez archeologów centrów rehabilitacji, będącym zapleczem równie rozległego szpitala, jest kompleks w Novae²⁸ nad Dunajem, zajmujący sobą obszar ponad jednego hektara, na którym znajdowały się różnego rodzaju łaźnie, sale do masażu i ćwiczeń oraz baseny²⁹. Naturalnym zapleczem dla Novae były wykorzystywane do dnia dzisiejszego źródła mineralne w Budapeszcie³⁰.

Po upadku cesarstwa rzymskiego tradycje balneoterapeutyczne cesarstwa bardzo szybko przejęło Bizancjum, gdzie dodatkowo nakładła się

spuścizna antycznej Grecji oraz znaczące wpływy Azji Mniejszej³¹.

Lecz nieodrodnie nasuwa się pytanie, co wówczas działo się na północny wschód od Karpat, na terenach opanowanych przez „barbarii”, czyli przez plemiona słowiańskie, które zamieszkiwały na terytorium dzisiejszej Polski. Dla Słowian, podobnie jak i dla innych grup etnicznych, pierwszym kontaktem z wodą – poza zaspokajaniem pragnienia – z pewnością były rytualne kąpiele poprzedzające działania magiczne³², lecz bardzo szybko stała się ona środkiem higienicznym oraz leczniczym. Najstarszy przekaz pisany o tego rodzaju praktykach związany jest z osobą Ibrahima ibn Jakuba³³, który przebywał przez pewien czas na dworze władcy plemiennego, którym mógł być już sam Mieszko I bądź jego ojciec. Zanotował on fakt istnienia specjalnych oddzielnych łaźni – prócz umywalni – gdzie komes z drużyną udawali się po łowach w celu odpoczynku w gorącej parze oraz zażycia kąpiele. Do masażu używano witek brzoźowych, którymi chłostano rozgrzane ciało, ale również nacierano się różnymi uplecionymi z łyka myjkami, które śmiało można uznać za prototyp rękawic do masażu. W tym samym celu używany był również mech³⁴ – który autor z kronikarską skrupulatnością opisuje oraz dzieli na szorstki, z jakim zetknął się w łaźni oraz miękki, który pełnił funkcję współczesnego papieru toaletowego³⁵.

Nie jest to jedyny tak wczesny, gdyż pochodzący z przełomu X i XI wieku zapis, gdyż Al-Bekri kupiec arabski wędrujący przez ziemię obecnej Polski w celu nabycia bursztynu, zanotował: „budują sobie dom, a w nim palenisko gdzie wodę leją i żywicę jak do korabiów kładą (...) i cieką z nich strugi potu, a wiązką suchych wici trą, a co jest zbyt ciężkiego wychodzi z ciała i na żadnym nie zostaje śladu krost czy wrzodów”³⁶.

Od około XI a najpóźniej pierwszej połowy XII wieku zaczęto w sposób bardzo wyraźny rozdzielać kąpiele lecznicze oraz – jeśli można użyć takiego terminu – pełniące funkcje relaksacyjne, od wykonywanych codziennie zabiegów higienicznych, do których dość powszechnie używano już wówczas mydła³⁷. Najwcześniej dokonało się to na terenach Polski południowo-wschodniej, gdzie zaznaczały się silne wpływy kultury Rusi Kijowskiej i jej związków z Bizancjum³⁸.

Podobnie o ważnej roli, jaką przypisywano kąpielom w kulturze życia codziennego może świadczyć fakt, iż w miastach średniowiecznych funkcjonował oddzielny cech łaźniarzy, którzy zajmowali się tylko przygotowaniem odpowiednich zabiegów kąpielowych³⁹. Na jednej z kart iluminowanego kalendarza⁴⁰ powstałego

we Wrocławiu ok. 1300 roku została przedstawiona taka kąpiel – naga postać chłoscze się miotelką z liśćmi (za najcenniejsze uważano podówczas młode gałązki brzozy lub wierzby ze świeżymi pędami lub wiązki samej kory z tych drzew⁴¹), obok zaś stoi wielka miska z wodą i leży gęsty grzebień. Inne przekazy ikonograficzne z terenu Śląska – miniatury związane z klasztorem cysterek w Trzebnicy – przedstawiają mniszki myjące nogi przed wejściem do klasztoru, oraz leczniczą kąpiel wykonywaną u chorego z owrzodzeniem skóry⁴². W każdym mieście, niezależnie od prawa lokalnego, na którego założeniach ono powstawało, znajdowała się specjalna, brukowana ulica – często rozpoczynająca się zadaszoną i chronioną przez straż miejską publiczną studnią – przy niej zaś znajdowały się pomieszczenia łaźni, gdzie w określone dni tygodnia kapali się w oddzielnych pomieszczeniach mężczyźni i kobiety. Ślady owych średniowiecznych, bogato wyposażonych „spa” dla pań, znajdują do dziś archeolodzy⁴³, zaś ulice noszące nazwy związane z łaźniactwem figurują na planach miast, czego najlepszym przykładem może tu być Wrocław⁴⁴.

Podobnie działo się w miastach powstających przy ośrodkach władzy i Warszawa, jako gród książęcy, mogła się szczycić „zakładem kąpielowym” już ok. 1376 roku⁴⁵.

Zabiegi higieniczne nie były przymusem, lecz wręcz odwrotnie – przywilejem oraz dobrodziejstwem, gdyż w kronice rajców miasta Krakowa zachował się zapis adresowany do starszego cechu łaźniaków iż, „zacy szkolni jako że chodzą z księżmi ze światłem i śpiewem do chorych po tym zasię prawo darmowej łaźni mają”⁴⁶. Była to jednocześnie bardzo mądrze pomyślana profilaktyka, gdyż w obrębie otoczonego murami miasta średniowiecznego kontakt z chorym – często zakaźnie – mógł łatwo przyczynić się do wybuchu epidemii.

O zamiłowaniu rycerstwa średniowiecznego do regularnego wykonywania zabiegów kąpielowych może świadczyć fakt, iż książę Henryk Sandomierski pisał do Rzymu z prośbą o dyspensę na zażywanie kąpeli również w czasie Wielkiego Postu, zaś po powrocie z wyprawy krzyżowej sprowadził do Polski zakon Joannitów, podówczas jeden z najbardziej znanych oraz powszechnie poważanych zakonów szpitalnych⁴⁷. W Zagości, gdzie zostali osadzeni, przy kościele znaleziono ślady zabudowań szpitalnych, w nich zaś łaźnie i basen do kąpeli leczniczych⁴⁸.

Powszechność kąpeli i wytworzonych w związku z tym zwyczajów wpływała na pewne formy zachowań społecznych. Dobrze chłostający giermek czy inny człowiek stojący niżej w hierar-

chii mógł bez ponoszenia najmniejszych konsekwencji „zsić” brzozowymi różgami zajmującego wyższy status rycerza lub nawet suwerena. Podobnie uderzenie zadane w łaźni przez księcia skłóconym ze sobą rycerzom było odczytywane za zachętę do zakończenia sporu i nie wymagało już innych form zadośćuczynienia⁴⁹.

Jak wyglądała taka łaźnia, a raczej jakie zabiegi w niej stosowano zanotował Łukasz Górnicki: „jeden się maże gorzałką z mydłem, drugi maścią od urazu, a ów zasię siecze się winnikiem (jest to określenie liści winorośli urwanych wraz z krótkim przycinanym na jesieni dolnym pędem – czyżby prototyp kąpeli w liściach czy skórkach winogron, jakie polecają w swoich ofertach współczesne „spa”?) zasię jeden woła zalej”⁵⁰. Do pełnego zestawu zabiegów łaźniowych należy tu jeszcze dodać nacieranie ciała zawierającym ług ciepłym popiołem, szczególnie z drzewa brzozonego lub olchowego, oraz kąpiele w wodzie z dodatkiem odpowiedniego wywaru z ziół⁵¹. Celowi temu służyły specjalne drewniane balie, o jakich pisze oraz prezentuje na odpowiednim rysunku Baltazar Behem w swoim „Kodeksie” z 1505 roku⁵², gdzie takie naczynie sprawdza łaźniak w wieńcu z liści „winnika” na głowie.

Wracając jednak do balneoterapii *stricte sensu*. Należy mieć tu na uwadze, iż historia większości uzdrowisk leżących na północ od łuku Karpat w swojej historii sięga zazwyczaj również XII i XIII wieku.

O polskich uzdrowiskach pierwsze wzmianki dotyczą Cieplic Śląskich i pochodzą z 1137 roku⁵³, zaś dotyczące Łądko Zdroju z około 1241 roku⁵⁴. Z przekazów kościelnych wiadomo np. o sadzawce św. Stanisława na Skałce w Krakowie⁵⁵, gdzie woda posiadała właściwości leczące schorzenia oczu oraz o źródle błogosławionego Wincentego Kadłubka w Karwowie pod Opatowem⁵⁶. Tu o cudowności miejsca świadczyły jego osobliwe walory, jakim był zmienny smak oraz woń wody. Wspomniany już Henryk Sandomierski z całą pewnością zażywał kąpeli w źródłach z okolic Buska Zdroju⁵⁷. O wodach Iwonicza wiadomo już było w 1413⁵⁸, zaś Szczawna Zdroju od 1601 roku⁵⁹. W odniesieniu do tej miejscowości jest to data dość umowna, gdyż najstarszy zachowany zabytek materialny, jakim jest ocembrowane ujęcie wody połączone z małym basenem, sięga czasów Henryka Brodatego, czyli ok. 1221 roku⁶⁰.

Bardzo istotny jest fakt, iż równie szybko powstawały prace naukowe poświęcone balneoterapii. Pierwszą rozprawę poświęconą temu zagadnieniu, napisaną po łacinie, ogłosił w 1522 roku Marcin z Miechowa⁶¹, zaś kolejną w 1555 roku Józef Struś⁶². W 1575 roku nadworny lekarz Stefana Batorego

dr Wojciech Oczko wydał w Krakowie obszerny traktat zatytułowany „Cieplice”⁶³, gdzie prócz samego opisu wód i sposobu ich pozyskiwania, po raz pierwszy podaje wskazania i przeciwwskazania do tego rodzaju leczenia, z tego też względu wypada uznać go za ojca balneologów polskich.

Kąpiele i leczenie balneoterapeutyczne trafiły nawet do ówczesnej poezji. Wacław Potocki w wierszu „Jaka woda najlepsza?”⁶⁴ tak pisze:

*„Ten w Egrze, inny studnie chwali na Družbaku,
Ten we Szkle, ten w Iwońcu kędyś na Pogórze,
Ten na parchy i świerzby radzi kąpiel w morzu.
Co kto widział lub słyszał, lub też czytał drugi,
Różne krynice, różne wybierali strugi...”*

Warto by dokonać analizy może nie literackiej, ale balneologicznej tego wiersza. Szczególnie interesująca jest nazwa „Szkle”. Otóż była to miejscowość pod Jaworowem w okolicach Lwowa, znana od dawna jako miejsce silnego źródła siarczanego. W XVI wieku z polecenia króla Stefana Batorego badał je wzmiankowany już Wojciech Oczko, zaś wyniki owej pracy zamieścił w pierwszej części wzmiankowanego już traktatu, tak pisząc m.in.: „żyły otworzą, plugastwa wysuszą, macicę umocnią, chiragrę (ówczesna nazwa reumatyzmu) pedogrę, scjatyka i bolenie członków, a gdzie lepsza pomoc”⁶⁵. Miejscowość ta doczekała się jeszcze jednej publikacji autorstwa znanego lwowskiego lekarza Erazma Sykstusa⁶⁶. Król Jan III Sobieski zachwalał te źródła ukochanej Marysieńce w jednym ze swoich listów adresowanych do niej, pisząc: „jest to woda, w której jest siarka i saletra, ale sama przez się jest zimna; pachnie jakby jajcami pieczonymi. Leczył się w tej wodzie nieboszczyk Władysław król i pomogła mu bardzo; opisał ją jeden doktor przedni”⁶⁷.

Marysieńka Sobieska z przyczyn – hm... ale to jest nauka i trzeba napisać – choroby na jaką cierpiała, czyli syfilisu, upodobała sobie szczególnie wody w Cieplicach, gdzie jeździła z całym „fau-cymerem”⁶⁸. Bardzo ciekawy jest opis, na cóż jeszcze miały pomagać wody z tych cieplic – *nota bene* jedno ze źródeł do dziś nosi nazwę „Marysieńka” – otóż: „pomoc znakomitą w używaniu tej wody mają ludzie, których trapią zawracania głowy, boleści rozmaite, paraliż, suchoty, szumy, katar, kaszle, dychawice, choroby nerkowe, rozmaite zatkania boków, puchliny, świerzby, krosty i goście”⁶⁹.

Również w Wilanowie królowa rozmiłowana w kąpielach miała piękną łaźnienkę, gdzie lubiła spędzać czas w wodzie z płatkami róż (bardzo współczesny obraz) i otoczona tymi wonnymi kwiatami⁷⁰.

Warto tu zaznaczyć, iż w XVI i XVII wieku wierszy poświęconych zabiegom kąpielowym powstawało bardzo wiele. Oto przykład kolejnego

z nich opiewającego uroki pryszniców – na blisko dwieście lat przed narodzinami twórcy tej metody higienicznej – jakie znajdowały się w rezydencji Wielopolskich w Pińczowie⁷¹:

*„kiedy się tkniesz rzeczy jednej
Puści się deszcz niepodobny
Z góry i ze ścian, z pawimentu⁷²
I z każdego instrumentu
Który w sobie wodę nosi
statua kamienne stoją
I te dziwne rzeczy broją...”⁷³.*

W 1677 r. dr Jerzy Wolter z Kłodzka ponownie bada i publikuje skład chemiczny źródła współcześnie noszącego nazwę „Jerzy” w Łądku Zdroju⁷⁴, wymieniając zarazem choroby, jakie przy pomocy tej wody najlepiej jest leczyć, a więc podagrę, kamienie nerkowe oraz żółciowe, bezpłodność i schorzenia jelitowe. Powstaje wówczas pierwszy poradnik, w którym, prócz opisu samych właściwości fizykochemicznych danej wody, podane zostają jeszcze wskazówki odnośnie kuracji oraz sposobów zachowania się przed, w czasie jak również po jej zażywaniu.

Lecz był to już jednak zmierzch staropolskiej czy raczej jeszcze piastowskiej tradycji odwiedzania łaźni tak w celach leczniczych, jak i higienicznych. Powoli nadchodziła era, kiedy do dobrego tonu należało nie wychłostanie się nawzajem w gorącej parze, ale podanie specjalnego drapadełka, kiedy insekty mocno dokuczały pod modnie utrefioną i uperfumowaną peruką.

W niezwykle popularnej w połowie XVIII wieku książce „Nowe Ateny”⁷⁵, owszem, można znaleźć akapit poświęcony źródłom, lecz cóż w nim zostało zapisane: „źródła Veneris et Cupidinis znajdują się, z których kto pije zapaly w sobie budzi nieczyste”⁷⁶, zaś o źródłach w Iwońcu, tak dokładnie zbadanych i pięknie opisanych przez Wojciecha Oczkę w jego dziele, figuruje notatka następującej treści: „znajdują się źródła z przybywającym miesiącem przybywające i z ubywającym ubywające (...) a kto wody ich z między skał wyniesie zaraz powstają grzmoty, pioruny i deszcze cudowne”⁷⁷. Jak widać z higieną czy terapią nie miało to wiele wspólnego.

Pomimo ogólnego upadku poziomu higieny, wyjazdy kuracyjne były dobrze znane wśród warstw zamożniejszych przez cały XVIII i XIX wiek. Niejednokrotnie podróżowano bardzo daleko, by mile spędzić czas, spotkać znanego lekarza, zaprezentować najmodniejsze toalety czy wreszcie zawrzeć korzystny związek małżeński – nasz bohater Legionów generał Jan Henryk Dąbrowski swoją drugą żonę spotkał właśnie w Cieplicach⁷⁸. Używanie wód leczniczych, owszem, było ważne,

lecz nie najistotniejsze. W „*badach*”⁷⁹ kąpano się z przyjemnością. Gorzej wyglądała codzienność, gdyż Leopold Lafontaine badający wody w Krzeszowicach pod Krakowem⁸⁰ oraz podający szczegółowe zalecenia odnośnie kuracji⁸¹ jednocześnie ubolewał nad stanem higieny, i w wydawanym przez siebie „Dzienniku zdrowia dla wszystkich stanów”⁸² publikował teksty propagujące zalety codziennego mycia się.

Nie on jeden, gdyż w końcu XVIII wieku Ludwik Perzyna zwrócił uwagę na konieczność powrotu do zwyczajów słowiańskich i częstych kąpeli. Dał temu dowód w przeprowadzonej przez siebie analizie porównawczej kondycji mieszkańców wsi centralnej Polski i kresów, gdzie jeszcze zachowały się łaźnie⁸³.

...ale o czym tu mówimy.

W „*Etacie*” – odpowiedniku rocznej księgi obrachunkowej – jednego z przedstawicieli magnaterii polskiej początku XIX wieku A. Ostrowskiego znaleźć można zapisy zakupów dosłownie wszystkiego. Pozycja dotycząca nabycia środków do higieny osobistej niestety w tym dokumencie nie figuruje, gdyż lekką przesadą jest uznanie za ów „*środek*” mydła, jakiego zakup został zewidencjonowany w rubryce „*pranie i podłóg zaciąganie*”⁸⁴.

W latach 30-tych XIX wieku Karolina Nakwaska pisała o konieczności posiadania w domu przynajmniej jednej dużej miski do mycia i – hm...! – ubikacji „*gdzie byś się i rozwolnienia nie bała*”⁸⁵, zaś ułożone trzydzieści lat później zalecenia dla pań wyraźnie mówiły: „*nigdy nie pozwalaj sobie na więcej kąpeli niż jedna w miesiącu*”⁸⁶. O podobnej

sytuacji – i to z początku XX wieku – wspomina Jerzy Waldorff⁸⁷.

Przez XVIII i XIX wiek gdzieś została zagubiona jak zawsze cenna tradycja narodowa. A jak wiadomo, życie nie lubi próżni, więc na to miejsce zaczęły szybko wkraczać nowinki, i kiedy po pińczowskich łaźniach z prysznicem nie pozostał przysłowiowy „*kamień na kamieniu*”, to bardzo szybko pojawiły się polskie przekłady „*Mojego leczenia wodą*” Ks. Kneippa⁸⁸, oczywiście z opisem tej wielkiej, zagranicznej nowości, jaką właśnie był – prysznic!

Aktualnie nastąpiła moda na powrót do korzeni. Więc może na równi z epatowaniem reklamą masażu przy dźwięku mis tybetańskich, wykonywanym gorącymi kamieniami z hawajskiej lawy wulkanicznej oraz innymi tego typu zabiegami – czy niejednokrotnie pseudozabiegami – jakie oferują nam modne „*resort and spa*” wypada zaoferować słowiańską brzożową bądź wiklinową „*wiechetkę*”⁸⁹ wygrzaną „*przednio*”⁹⁰ drewnianą ławę, pachnącą żywicą czy ziołami z letniej łąki kąpiel parową, a może taką w cebrzyku, jak od mistrza Behema...

...później zaś, zamiast cocktailu z owoców tropikalnych wypić „*łagiewkę*”⁹¹ soku brzożowego, apetycznej borówkowej wody z miodem czy wreszcie piwa, jakiego zwykł był po kąpeli „*zażywać*”⁹² Henryk Sandomierski, a które z dzisiejszym ma naprawdę niewiele wspólnego.

Stworzyć piastowskie SPA – bo to nie wymysł czy pobożne życzenie, lecz prawda poparta prowadzonymi od wielu lat badaniami archeologicznymi.

PRZYPISY

- ¹ D. Forstner – Świat symboliki chrześcijańskiej PAX Warszawa 1990
- ² D’ou venons nous? W: „Science & Vie” Nr.113 juin 2010
- ³ M. Mead – Trzy studia PIW Warszawa 1986
- ⁴ O. Casel – Chrześcijańskie misterium kultyczne „Signum” Oleśnica 1992
- ⁵ Op. cit. pkt 1
- ⁶ M. Rode – Zarys dziejów rozwoju myśli społecznej ChAT Warszawa 1979
- ⁷ L. Stachowiak – Potop biblijny: tworzywo literackie, treść opowiadania, teologia Lublin Wyd. KUL 1996
- ⁸ O mitologii potopu u ludów Syberii i Azji Centralnej – E. Majewski – Potop biblijny i perio-

- dyczne potopy Ziemi „Gebethner i Wolff” Warszawa 1881 zaś zestawienie globalne w tym legendy pierwotnych mieszkańców Australii – M Deribere – Światowa historia potopu „ToMACo” Warszawa 1996
- ⁹ M. Eliade – Historia wierzeń i symboli religijnych PAX Warszawa 2008
- ¹⁰ J. Badlock – Symbolika chrześcijańska „Rebis” Poznań 1994
- ¹¹ M.J. Turos – Geneza fizjoterapii jako nauki klinicznej „VI Wiosna z fizjoterapią” 20. IV. 2012
- ¹² A. L. Kroeber – Istota kultury PWN Warszawa 1989
- ¹³ A. Świderkówna – Hellenika. Wizerunek epoki od Aleksandra do Augusta PWN Warszawa 2009

- ¹⁴ O kulcie źródeł w starożytnej Grecji m. in. w: Op. cit. pkt. 6
- ¹⁵ red. E. Wipszycka – Vademecum historyka starożytnej Grecji i Rzymu T. I i II PWN Warszawa 1986
- ¹⁶ K. Walker – Histoire de la Medecine „Marabout Universite” Paris 1962
- ¹⁷ Tamże
- ¹⁸ Tamże
- ¹⁹ „Hippocrate Opera omnia (texte grec avec traduction latine et commentaires)”. Anuce Foes, éditeur. Francfort sur le Main. Wechel héritiers d’André, 1595. Oryginał w zbiorach Bibliothéque Interuniversitaire w Paryżu. <http://www.biusante.parisdescartes.fr/histmed/medica/cote?00002> – wersja

- zdigitalizowana w ramach programu Dziedzictwa Światowego
 20 Tamże
 21 R. *Fraceliere* – Życie codzienne w Grecji za czasów Peryklesa „PIW” Warszawa 1985
 22 J. *Carcopino* – Życie codzienne w Rzymie w okresie rozkwitu cesarstwa „PIW” Warszawa 1960
 23 Tamże
 24 Tamże
 25 Tamże
 26 Op. cit. pkt 16
 27 J. *Ciechanowicz* – Rzym. Ludzie i budowle „PIW” Warszawa 1989 <http://www.novae.uw.edu.pl>
 28 Tamże
 29 Tamże
 30 Tu za: „Budapeszt” seria „Miasta Marzeń” Biblioteka Gazety Wyborczej Warszawa br. r. wyd.
 31 J. *Heldon* – Bizancjum zarys dziejów „Libridis” Warszawa 2006
 32 A. *Bruckner* – Mitologia słowiańska i polska PWN Warszawa 1985
 33 K. *Dąbrowski* – Kalisz prastary „K i W” Warszawa 1960
 34 Tamże
 35 Tamże
 36 Tu za: Z. *Gloger* – Encyklopedia staropolska Reprint Warszawa 1974 również W. *Hensel* – Polska przed tysiącem lat „Ossolineum” PAN 1967
 37 W. *Hensel* – Słowiańszczyzna wczesnośredniowieczna PWN Warszawa 1987
 38 П.П. *Толочко* – Древняя Русь Киев „Наукова Думка” 1987
 39 R. *Kiersnowski* – Życie codzienne na Śląsku w wiekach średnich „PIW” Warszawa 1977
 40 „Kalendarz Wrocławski” zbiory specjalne Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego
 41 Op. cit. pkt.37
 42 „Kodeks Ostrowski” zbiory specjalne Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego
 43 Rozmowa z Dr Wojciechem Borkowskim dyrektorem Muzeum Archeologicznego w Warszawie – informacja własna
 44 <http://www.wroclaw.na-mapie.pl/>
 45 B. *Ogonowska* – Medycyna tradycyjna w Polsce „Sport i Turystyka” Warszawa 2012
 46 Tu za: Op. cit. pkt. 36
 47 M. *Gładysz* – Zapomniani krzyżowcy. Polska wobec ruchu krucjatowego w XII–XIII wieku. DiG, 2004 Warszawa
 48 A. *Teterycz-Pudzio* – Henryk Sandomierski „Avalon, Kraków” 2009
 49 A. *Bruckner* – Dzieje kultury polskiej „Wiedza Powszechna” Warszawa 1991
 50 L. *Górnicki* – Dworzanin polski „Universitas” Kraków 2003
 51 Op. cit. pkt. 49
 52 W zbiorach specjalnych Biblioteki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie
 53 <http://www.uzdrowisko-cieplice.pl/pl/historia>
 54 W. *Ciężkowski* – Łądek Zdrój Dolnośląskie Wyd. Edukacyjne Wrocław 1998
 55 M. *Plezia* – Dookoła sprawy świętego Stanisława. Studium źródłoznawcze. w „Analecta Cracoviensa” T. XI 1979
 56 http://www.jedrzejow-cystersi.pl/bl_wincenty_kadlubek.html
 57 Op. cit. pkt. 48
 58 Iwonicz Zdrój. Monografia wyd. PPU „Uzdrowisko Iwonicz” i Towarzystwo Przyjaciół Iwonicza, Kraków 1984.
 59 red. M. Staffa – Góry Wałbrzyskie, Podgórze Wałbrzyskie, Pogórze Bolkowskie, Słownik geografii turystycznej Sudetów T. X Wrocław 2005
 60 T. *Michałowska* – Średniowiecze. PWN Warszawa 2002
 61 H. *Barycz* – Historia Uniwersytetu Jagiellońskiego w epoce humanizmu Kraków br. m. wyd. 1935
 62 R. E. *Matuszewski* – Przyczynek do życiorysu J. Strusia na źródłach archiwalnych oparty w: „Arch. Historii i Filozofii Medycyny, T. VIII (1928)
 63 W. *Oczko* – Cieplice Kraków 1578, drukarnia Łazarzowa; przedr. E. Klink, Warszawa 1881
 64 Tu za: J. *Malicki* – Słowa i rzeczy. Twórczość Wacława Potockiego wobec polskiej tradycji literackiej Katowice 1980
 65 Op. cit. pkt. 62
 66 J. *Dowgiałło* – Polscy pionierzy geotermiki w: „Technika poszukiwań geologicznych” R.47 (2008), Nr. 1-2
 67 Tu za: B. *Heyduk* – Negacja i wiktoria „Nasza Księgarnia” Warszawa 1967
 68 Tamże
 69 Op. cit. pkt. 36
 70 T. *Żeleński* – Marysienka Sobieska Wyd. MG Warszawa 2012
 71 Op. cit. pkt. 36
 72 Ówczesna nazwa gładkiej posadzki kamiennej – Tamże
 73 Tamże
 74 Op. cit. pkt.54
 75 B. *Chmielowski* – Nowe Ateny reprint WL. Kraków 1966
 76 Tamże
 77 Tamże
 78 G. *Zych* – Generał Jan Henryk Dąbrowski Warszawa 1980 br. m. wyd.
 79 W. *Ciężkowski* – Łądek Zdrój, Dolnośląskie Wyd. Edukacyjne Wrocław 1998,
 80 L. *Lafontaine* – Opisanie skutków i używania ciepłych siarczystych i zimnych żelazistych kąpieli w Krzeszowicach” w Krakowie u Grobla 1789
 81 Tamże
 82 „Dziennik zdrowia dla wszystkich stanów” Warszawa 1801/02
 83 L. *Perzyna* – Lekarz dla włościan czyli rada dla pospólstwa w chorobach i dolegliwościach naszemu kraiovi właściwych Kalisz 1793
 84 Tu za: E. *Kowecka* – W salonie i w kuchni „Zysk i S-ka” Poznań 2008
 85 K. *Nakwaska* – Dwór polski dzieło gospodyniom polskim przydatne i osobom w mieście mieszkającym Poznań „Księgarnia Nowa” 1843
 86 Tu za: W. *Turdza* – Kuchnia królestwo pani domu Muzeum Historyczne Miasta Krakowa Kraków 2010
 87 Tu za: Op. cit. pkt. 45
 88 Pełen tytuł tego dziełka składającego się z dwóch części brzmiał „Moje leczenie wodą i tak żyć potrzeba” wyd. Kempfen 1891
 89 S. B. *Linde* – Słownik języka polskiego PIW 1951, porównanie ed. lwowska – Lwów Zakład Ossolińskich 1854
 90 Tamże
 91 Tamże. Łągiewka była drewnianym naczyniem z uchem z naturalnego odgałęzienia pnia służącym do podawania ciepłych napojów, które – jak zioła lecznicze – powinny być pite powoli, ale w stałej temperaturze.
 92 Tamże

Symulacje Medyczne w Polsce stan obecny oraz perspektywy rozwoju

Konferencja „Symulacje Medyczne w Polsce – stan obecny oraz perspektywy rozwoju” odbyła się we czwartek, 11 kwietnia, w Centrum Biblioteczno-Informacyjnym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Wydarzenie objął swoim patronatem JM Rektor Uczelni – prof. Marek Krawczyk.

Symposium rozpoczęło się powitaniem uczestników i znamienitych gości przez Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych prof. dr. hab. Marka Kulusa, który wystąpił w imieniu JM Rektora. Wśród przybyłych znaleźli się przedstawiciele Władz Uczelni: Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem – dr hab. Sławomir Nazarewski, Dziekan II Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Fizjoterapii – dr hab. n. med. Marek Kuch, Dziekan Wydziału Nauki o Zdrowiu – prof. dr hab. n. med. Piotr Małkowski, Prodziekan I Wydziału Lekarskiego – prof. dr hab. Krzysztof Zieniewicz, Kanclerz Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – mgr Małgorzata Kozłowska. Podczas konferencji obecni byli także pracownicy Ministerstwa Zdrowia. Prorektor prof. dr. hab. Marek Kulus wyraził swoją radość ze spotkania,

zapewniając o powadze tematu w kontekście nauki w Polsce.

Konferencję wypełniły wystąpienia przedstawicieli Ministerstwa Zdrowia, którzy w dyskusji skoncentrowali się przede wszystkim na stanie dotychczasowym i planach tworzenia oraz finansowania Ośrodków Symulacji Medycznych. Dużą atrakcją spotkania była telekonferencja przeprowadzona z prof. dr. hab. Michaelem Czekalą z Virginia Commonwealth University Health System. Podsumowując seminarium – o Ośrodkach Symulacji Medycznych – dobrych

i złych doświadczeniach, planach budowy, wyposażenia i funkcjonowania oraz planach szkolenia personelu – mówili ich reprezentanci z Warszawy, Katowic, Poznania, Krakowa i Olsztyna.

Tematyka konferencji łączyła się z celem głównym projektu „Poprawa jakości nauczania poprzez stworzenie Nowatorskiego Modelu Nauczania z zakresu Ratownictwa Medycznego”, którego prowadzeniem i koordynacją zajmuje się prof. Andrzej Kański z II Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Główną ideą jest stworzenie innowacyjnego modelu nauczania obejmującego program dydaktyczny, w którym zostaną zastosowane zaawansowane, sterowane komputerowo techniki symulacji działań medycznych.

mgr Marta Suchojad
Biuro Informacji i Promocji WUM

Gospodarzem konferencji był prof. Marek Kulus – Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych

Ministerstwo Zdrowia reprezentował Cezary Rzemek

V Warszawskie Dni Nauki o Żywieniu Człowieka

W dniach 16-17 kwietnia 2013 r. odbyły się V Warszawskie Dni Nauki o Żywieniu Człowieka mające charakter konferencji naukowo-szkoleniowej poświęconej czynnikom żywieniowym warunkującym zdrowie kobiet. Honorowy patronat nad konferencją objął JM Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – prof. Marek Krawczyk. Organizatorami konferencji był Zakład Żywienia Człowieka oraz Studenckie Koło Naukowe Dietetyków Wydziału Nauki o Zdrowiu.

Pierwszego dnia uczestnicy mieli okazję wziąć udział w wykładach przygotowanych przez zaproszonych gości. Program drugiego dnia został zaplanowany i zrealizowany przez studentów Koła Naukowego Dietetyków WNoZ. W konferencji wzięło udział prawie 400 osób.

Wśród zaproszonych wykładowców i gości byli wybitni eksperci, między innymi: Pani dr hab. Halina Weker (Instytut Matki i Dziecka, Warszawa), Pani prof. nadzw. dr hab. Ewa Dmoch-Gajzlerska (Zakład Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej WUM), Pani prof. dr hab. Małgorzata Kozłowska-Wojciechowska (Katedra Farmakognozji i Molekularnych Podstaw Fitoterapii WUM), Pan prof. dr hab. Tomasz Wolańczyk oraz Pani dr Gabriela Jagielska (Klinika Psychiatrii Wieku Rozwojowego WUM), Pani dr Dorota Szostak-Węgierek (Zakład Medycyny Zapobiegawczej i Higieny WUM), Pan prof. dr hab. Robert Słotwiński (Zakład Immunologii i Żywienia WUM), Pan dr Michał Popow (Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych i Endokrynologii WUM).

Przywitania gości i otwarcia konferencji dokonał Kierownik

Organizatorki i uczestniczki konferencji

Zakładu Żywienia Człowieka WUM, przewodniczący Komitetu Naukowego dr hab. Zdzisław Wójcik.

W sesji przedpołudniowej, prowadzonej przez prof. dr hab. Hannę Kunachowicz oraz dr Beatę Sińską, omówiono problemy żywieniowe nastolatek, wskazania do konsultacji psychiatrycznej dziewcząt z niedożywieniem oraz odległe powikłania niedożywienia nastolatek. Zwrócono także uwagę na związek diety z płodnością kobiet i podkreślono znaczącą rolę położnej w edukacji żywieniowej kobiet w ciąży i porożu. W części popołudniowej kontynuowano tematykę zaburzeń odżywiania, tym razem w aspekcie zmiany czynności układu immunologicznego i endokrynologicznego kobiet. Uczestnicy poznali także argumenty za i przeciw stosowaniu suplementów diety.

W przemówieniu podsumowującym podkreślono wysoki poziom merytoryczny konferencji i aktualność poruszanych problemów.

Drugiego dnia konferencji Wykład inauguracyjny „Rak piersi a żywienie: analiza czynników ryzyka raka piersi wśród Polek nosicielek zmutowanego wa-

riantu genu BRCA1 i BRCA2” przedstawiła prof. dr hab. Ewa Stachowska z Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie. W obu sesjach studenci przedstawili łącznie 17 referatów. Zostały rozdane nagrody książkowe zwycięzcom quizu żywieniowego. Nagrodzono także 2 wystąpienia: Małgorzaty Kaczorowskiej (Pomorski Uniwersytet Medyczny, Szczecin) „Ocena zmiany ryzyka choroby niedokrwiennej serca u pacjentów w zależności od zastosowanej indywidualnej terapii żywieniowej” oraz Radosława Rogoży i Ewy Król (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn) „Wpływ zaburzeń odżywiania na stan zdrowia pacjentów oraz psychometryczna ocena bulimii psychicznej”.

dr n. o zdr. Magdalena Milewska
Zakład Żywienia Człowieka WUM

Z Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

25 marca 2013 roku

Rektor WUM prof. Marek Krawczyk składa gratulacje prof. Jackowi Szaflikowi z okazji uzyskania tytułu profesora

JM wręcza list gratulacyjny prof. Olgierdowi Rowińskiemu z okazji uzyskania tytułu profesora

1. Gratulacje, nominacje.

JM Rektor wręczył gratulacje z okazji uzyskania tytułu profesora:

- Panu prof. dr. hab. Jackowi Szaflikowi;
- Panu prof. dr. hab. Olgierdowi Rowińskiemu.

Następnie JM wręczył akt powołania na stanowisko Kierownika Studium Języków Obcych Panu dr. Maciejowi Ganczarowi.

2. Opinia Senatu dotycząca wniosków o przyznanie nagród Ministra Zdrowia za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną w 2012 roku.

Senat pozytywnie zaopiniował następujące wnioski o przyznanie nagród Ministra Zdrowia:

Za osiągnięcia naukowe w 2012 roku

Za rozprawę habilitacyjną pt. „Synteza, charakterystyka i zastosowanie farmaceutyczne poli-

merów z segmentami estrowymi, węglanowymi i uretanowymi”:

- dr hab. n. med. Marcin Sobczak.

Za osiągnięcia dydaktyczne w 2012 roku

Wniosek o nagrodę zespołową:

Za redakcję podręcznika dla studentów i lekarzy pt. „Cięża – problemy internisty i kardiologa”:

- prof. dr hab. n. med. Mirosław Dłużniewski – 33,4%;
- dr n. med. Iwona Grzywanowska-Łaniewska – 33,3%;
- prof. dr hab. n. med. Mirosław Wielgoś – 33,3%.

Za osiągnięcia organizacyjne w roku akademickim 2011/2012

Za dynamiczny rozwój infrastruktury Uczelni, który znacząco wpływa na poprawę warunków prac naukowych i rozwojowych oraz wzrost jakości dydaktyki i kształcenia poprzez wdrożenie systemu zarządzania jakością kształcenia:

- prof. dr hab. n. med. Marek Krawczyk.

3. Limity przyjęć na studia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym w roku akademickim 2013/2014.

Senat pozytywnie zaopiniował limity przyjęć w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym w roku akademickim 2013/2014 (patrz: ramka na stronie 28).

4. Sprawy II Wydziału Lekarskiego.

Senat wyraził zgodę na zawarcie umowy o współpracy i wymianie studenckiej pomiędzy Warszawskim Uniwersytetem Medycznym a Coventry University z Anglii.

5. Sprawy Wydziału Lekarsko-Dentystycznego.

Senat pozytywnie zaopiniował utworzenie Studiów Doktoranckich na Wydziale Lekarsko-Dentystycznym.

6. Sprawy finansowe.

- Senat uchwalił korektę Prowizorium Planu rzeczowo-

LIMITY PRZYJĘĆ NA KIERUNKI/SPECJALNOŚCI w roku akademickim 2013/2014

KIERUNEK/SPECJALNOŚĆ	STACJONARNE	NIESTACJONARNE	CUDZOZIEMCY W JĘZYKU POLSKIM
ANALITYKA MEDYCZNA	50	10	0
AUDIOFONOLOGIA I STOPNIA	30	20	0
DIETETYKA I STOPNIA	110	0	0
DIETETYKA II STOPNIA	50	50	0
ELEKTORADIOLOGIA I STOPNIA	40	40	0
FARMACJA	150	15	0
FIZJOTERAPIA I STOPNIA	110	10	0
FIZJOTERAPIA II STOPNIA	100	50	0
LOGOPEDIA OGÓLNA I KLINICZNA I STOPNIA	30	15	0
PIELĘGNIARSTWO I STOPNIA	230	0	0
PIELĘGNIARSTWO I STOPNIA (POMOSTOWE)	0	170	0
PIELĘGNIARSTWO II STOPNIA	170	250	0
POŁOŻNICTWO I STOPNIA	130	0	0
POŁOŻNICTWO I STOPNIA (POMOSTOWE)	0	80	0
POŁOŻNICTWO II STOPNIA	50	70	0
RATOWNICTWO MEDYCZNE I STOPNIA	110	0	0
TECHNIKI DENTYSTYCZNE I STOPNIA	30	5	0
ZDROWIE PUBLICZNE I STOPNIA w tym:	180	0	0
ZDROWIE PUBLICZNE I STOPNIA	150	0	0
HIGIENA STOMATOLOGICZNA I STOPNIA	30	0	0
ZDROWIE PUBLICZNE II STOPNIA	140	100	0
OGÓLEM	1 710	885	0

-finansowego – Budżetu Zadaniowego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego na 2013 rok.

- Senat zatwierdził zadanie inwestycyjne pod nazwą „Przystosowanie Oddziałów Onkologii Laryngologicznej i Rynologii Kliniki Otolaryngologii do realizacji badań naukowych i prac rozwojowych zgodnie z celami polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa”.

7. Omówienie najważniejszych spraw bieżących Uczelni.

JM Rektor poinformował o posiedzeniu Konferencji Rektorów Uczelni Medycznych, które odbyło się w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym. W spotkaniu uczestniczył Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Pan Krzysztof Chlebus. Na spotkaniu omawiano sprawę przekształceń szpitali klinicznych w spółki w przypadku uzyska-

nia przez nie ujemnego bilansu finansowego. Pan Minister poinformował, że nie przewiduje się *vacatio legis* dla przepisów ustawy o działalności leczniczej w tym zakresie.

Jednocześnie poinformował, że Ministerstwo przygotowuje ustawę o szpitalach klinicznych, która przedłożona zostanie do konsultacji.

mgr Elwira Zielińska
Biuro Organizacji WUM

Anna Ajdukiewicz-Tarkowska
Agnieszka Czarnecka

Biblioteka Główna WUM

ZASOBY BIBLIOTECZNE ONLINE

przeгляд baz bibliograficzno-pełnotekstowych

Artykuł, inicjujący cykl publikacji dotyczących naukowego e-warsztatu oferowanego przez Bibliotekę Główną WUM, poświęcono bazom bibliograficznym i pełnotekstowym. Autorzy wskazali sposób dostępu do źródeł z poziomu strony internetowej biblioteki oraz omówili najistotniejsze elementy charakteryzujące bazy: Science Direct, Scopus, Web of Knowledge, PubMed, Embase, Wiley Online Library, Ebsco, ProQuest, Polska Bibliografia Lekarska.

Słowa kluczowe: e-zasoby naukowe, bazy pełnotekstowe, bazy bibliograficzne, e-czasopisma, e-książki.

This article is a first part of the series dedicated to the online offer of the Main Library of the Medical University of Warsaw. Authors show where the e-sources are available on the library website and present the most useful informations about major full-text and bibliographic databases: Science Direct, Scopus, Web of Knowledge, PubMed, Embase, Wiley Online Library, EBSCO, ProQuest, Polish Medical Bibliography.

Keywords: online scientific databases, full-text databases, bibliographic databases, e-journals, e-books.

Warsztat źródłowo-narzędziowy oferowany przez Bibliotekę Główną jest bogaty i różnorodny w kontekście rodzaju dostępnych zasobów. Bez ograniczeń miejsca i czasu, użytkownicy mają dostęp do zasobów 25 platform naukowych (84 bazy), ponad 27 000 tytułów e-czasopism, blisko 28 000 e-książek oraz do tysięcy plików multimedialnych. Bogata oferta biblioteczna jest pożądana, z drugiej strony może powodować zagubienie odbiorcy w bogatym „menu” zasobów dostępnych online. Dlatego od lat biblioteka prowadzi działalność konsultacyjno-szkoleniową, której celem jest kształcenie odbiorców oferty bibliotecznej, w tym również użytkowników e-zasobów. Zapoczątkowany tą publikacją cykl artykułów, wpisuje się w działania mające na celu przybliżenie najważniejszych informacji nt. wybranych e-źródeł, a co za tym idzie, usprawnienie ich doboru i wykorzy-

stania oraz ułatwienie codziennych obowiązków związanych z kształceniem, praktyką kliniczną czy studiowaniem.

Niniejsza praca obejmuje informacje dotyczące wykorzystania oferty bibliotecznej w kontekście wyszukiwania literatury. Omawiane w artykule zasoby bibliograficzno-pełnotekstowe dostępne są z poziomu witryny www biblioteki, gdzie na stronie startowej zaprojektowano dwa przyciski o nazwie „Bazy”:

- w sekcji „Zasoby”, dla użytkowników poszukujących szczegółowej charakterystyki źródeł, bazy ułożono w porządku alfabetycznym, dołączono opisy oraz tam, gdzie było to możliwe, linki do materiałów instruktażowych w postaci prezentacji i samouczków (fot. 1),
- w sekcji „Szybkiego dostępu”, dla użytkowników, którzy często korzystają z zasobów bibliotecznych,

fot. 1

fot. 2

przygotowano tabelę z logami baz, uruchamiającymi strony startowe poszczególnych produktów (fot. 2)

Pokażna część oferty bibliotecznej to produkty firmy Elsevier, lidera wśród światowych wydawców naukowych. Zasoby te stanowią bogate źródło informacji bibliograficznej, pełnotekstowej, a także bibliometrycznej.

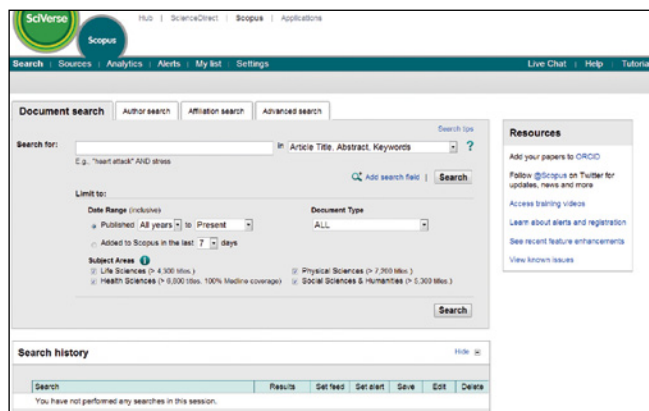
Bazy Science Direct i Scopus dostępne są ze wspólnej platformy SciVerse, indeksującej zasoby, których zakres tematyczny obejmuje nauki techniczne, przyrodnicze, medyczne i społeczne. Uruchomienie strony danego produktu następuje po kliknięciu na jego nazwę w górnym pasku menu.

Wybór **Science Direct** umożliwia wyszukiwanie pełnotekstowe w publikacjach naukowych Elseviera z ponad 2100 tytułów czasopism, w tym tak popularnych jak: *Lancet*, *Surgery* czy *Bone* (fot. 3). Większość z dostępnych periodyków posiada archiwa od 1995 roku, wydania najnowsze wybiegają datą publikacji kilka miesięcy w przód, jak w przypadku czasopisma *Biomaterials*. Na uwagę zasługuje fakt, że wydawca zapewnia dostęp do sekcji Articles in Press, w której znajdują się niezwykle trudne do zdobycia prace przyjęte do publikacji, ale nieopatrzone numerem woluminu, zeszytu, bez paginacji, często określane jako ahead of print. Zintegrowanie na jednej platformie obu baz, pozwala na uzyskanie z poziomu Science Direct (zakładki: Bibliographic information, Citing and related articles) informacji o cytowaniach artykułów.

Scopus jest interdyscyplinarną bazą abstraktów i cytowań. Jej oferta obejmuje ponad 20 500 tytułów publikacji recenzowanych, z których blisko połowa to tytuły z zakresu nauk medycznych i nauk o życiu (fot. 4). Oferuje dostęp do ponad 49 milionów rekordów bibliograficznych oraz ponad 5 milionów

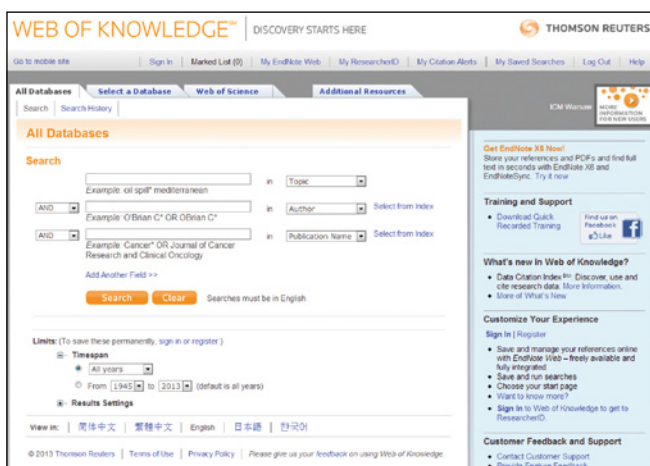
fot. 3

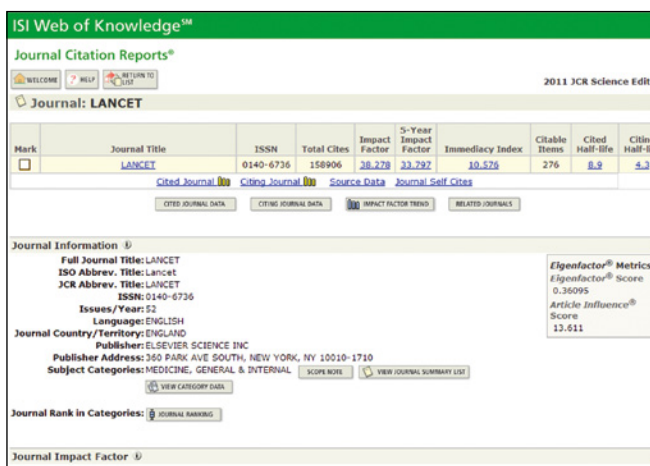
fot. 4

materiałów konferencyjnych. O unikatowości bazy decyduje dostępność narzędzi umożliwiających przeprowadzenie analizy cytowań i określenie Indeksu Hirscha.

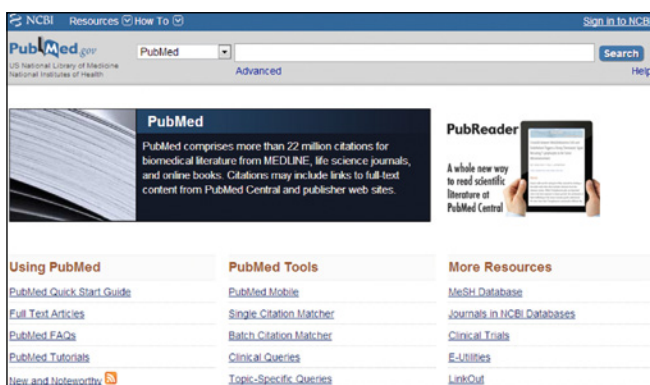
Narzędzia bibliometryczne o podobnej funkcjonalności oferuje także platforma **Web of Knowledge** (WoK), ale tym zagadnieniem poświęcone zostaną kolejne artykuły cyklu. Za pośrednictwem WoK (fot. 5), w ramach licencji krajowej, pracownicy i studenci WUM mają

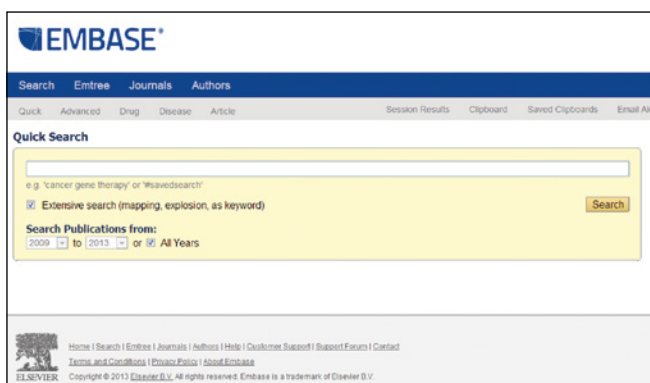
fot. 5

fot. 6

fot. 7

fot. 8

dostęp do baz: Web of Science, Journal Citation Reports – lista Impact Factor (fot. 6) oraz Medline. Web of Science umożliwia przeszukiwanie blisko 50 milionów rekordów, z ponad 12 000 czasopism i blisko 150 000 doniesień konferencyjnych. Zakres tematyczny obejmuje nauki ścisłe, społeczne i humanistyczne. Dzięki wbudowanym indeksom cytowań, baza pozwala na ocenę jakości poszczególnych publikacji, co z kolei umożliwia analizę tendencji panujących w nauce.

Ważne miejsce wśród baz znajdujących się na stronie domowej BG WUM zajmuje **PubMed** (fot. 7). Wciąż jest najbardziej popularnym źródłem, po które w pierwszej kolejności sięgają użytkownicy. Jego podstawowy komponent stanowi Medline, dostępny również z poziomu baz – EBSCOhost, OvidSP, Web of Knowledge.

Popularność PubMed w dużej mierze zawdzięcza wykorzystywanemu mechanizmowi mapowania terminów wyszukiwawczych. Polega on na automatycznej zamianie wpisanej frazy na korespondujący z nią termin słownika haseł przedmiotowych obowiązującego w bazie. Dzięki temu nawet osoby początkujące uzyskują dość obszerny wynik wyszukiwania. Wśród stałych użytkowników PubMed popularne jest korzystanie z dobrodziejstw posiadania własnego konta na platformie (rejestracja w zakładce Sign in to NCBI) – personalizacji kryteriów wyszukiwania, zarządzania jego wynikami, a co najważniejsze, mailowych alertów dla wskazanych haseł.

Zawartość bazy to ponad 22 miliony rekordów z tytułów indeksowanych w Medline oraz innych źródłach naukowych z zakresu nauk biomedycznych. Dostępne materiały w większości należą do kategorii bibliograficzno-abstraktowych, jednak PubMed Central, który jest integralną częścią bazy, zapewnia dostęp do blisko 3 milionów publikacji pełnotekstowych. Dodatkowo integracja z systemem LinkOut umożliwia przekierowanie do prac fulltextowych na stronach wydawców i w innych lokalizacjach internetowych. Dzięki temu, korzystając z PubMed w sieci WUM lub autoryzując połączenie spoza Uczelni, otrzymujemy dostęp do artykułów indeksowanych w wybranych e-czasopismach subskrybowanych przez naszą bibliotekę. Ponadto od 2013 roku w ofercie bibliotecznego można znaleźć Medline Complete, który zapewnia dostęp do ponad 2100 tytułów czasopism rejestrowanych w tym źródle.

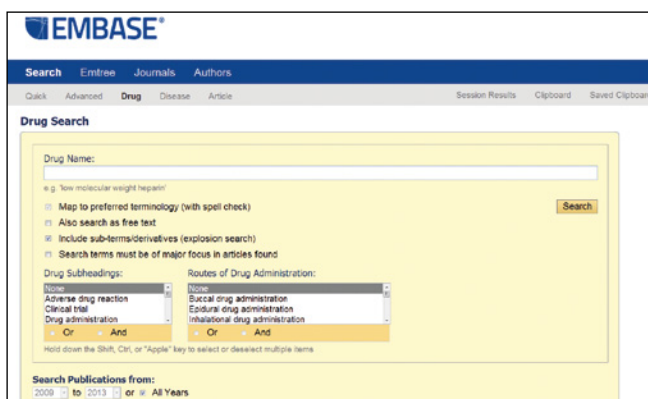
Doskonałe uzupełnienie Medline stanowi baza bibliograficzna **Embase** (fot. 8). Produkt silniej koncentruje się na wydawnictwach europejskich, a pod względem zakresu tematycznego można określić go jako źródło biomedyczno-farmakologiczne.

Ponadto szacuje się, że ponad 2000 tytułów czasopism indeksowanych w Embase, w porównaniu z zasobami indeksowanymi w Medline, to tytuły unikatowe. Na uwagę zasługuje bogaty zestaw ograniczników w wyszukiwaniu prostym i zaawansowanym, w tym dość rzadka w bazach grupa „zawężaczy” z zakresu Evidence Based Medicine (Cochrane Review, Controlled Clinical Trial, Meta Analysis, Randomized Controlled Trial, Systematic Review). Unikatową funkcją oferowaną w Embase, stanowią osobne interfejsy do wyszukiwania informacji o lekach i chorobach. W narzędziu Drug (fot. 9) zwiększenie trafności wyszukiwania można uzyskać, stosując wiele wariantów wpisywanego terminu – nazwy rodzajowej, handlowej, kodu laboratoryjnego, nazwy chemicznej.

Dla użytkowników poszukujących dostępu do baz pełnotekstowych, godnym polecenia produktem jest **Wiley Online Library** (fot. 10). Interdyscyplinarna baza wydawnictwa Wiley-Blackwell zapewnia dostęp do pełnych tekstów artykułów z blisko 1400 czasopism recenzowanych, wśród których można znaleźć tak popularne jak: *Anatomical Record*, *Cancer* czy *FEBS Journal*. Większość z oferowanych na platformie tytułów posiada wskaźnik Impact Factor – ponad 1100 z nich figuruje na liście Journal Citation Reports 2011.

Równie bogata w zasoby pełnotekstowe jest kolekcja baz na platformie **EBSCOhost** (fot. 11), oferująca bogaty zbiór danych z zakresu nauk ścisłych, medycznych, biomedycznych, ekonomicznych, humanistycznych, społecznych i wielu innych. Znajdziemy tu bazy pełnotekstowe, takie jak: Academic Search Complete – wielodyscyplinarną bazę oferującą ponad 8500 tytułów czasopism, wspomnianą wcześniej Medline Complete (dostęp do ponad 2100 tytułów czasopism wraz z archiwami, w tym m.in. *Diabetes*, *Diabetes Care*, *Journal of Clinical Oncology*, *Annals of Internal Medicine*), Health Source-Nursing (ponad 500 tytułów czasopism z pielęgniarstwa i ochrony zdrowia) czy Health Source (blisko 500 tytułów czasopism, monografii, informatorów, itp.), a także bazy bibliograficzne, m.in. Medline, GreenFile (baza obejmująca informacje o publikacjach dotyczących wpływu człowieka na środowisko naturalne).

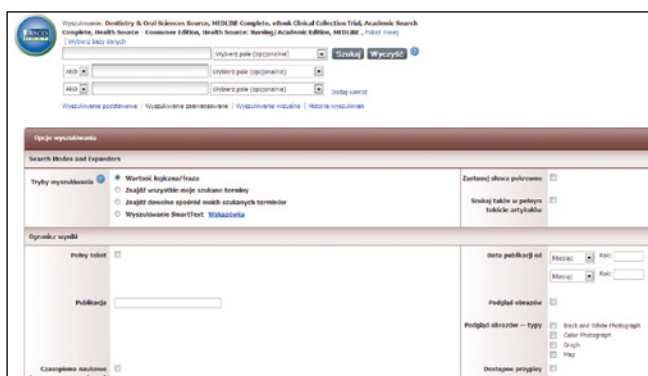
W kontekście baz pełnotekstowych należy także wspomnieć o **ProQuest Central** (fot. 12) – platformie skupiającej ponad 30 wielodyscyplinarnych baz danych. Wśród baz medycznych znajduje się m.in. ProQuest Health and Medical Complete – baza obejmująca tytuły związane ze wszystkimi dyscyplinami klinicznymi, a także z naukami medycznymi, immunologią, farmacją i farmakologią. W bazach dostępnych poprzez

fot. 9

fot. 10

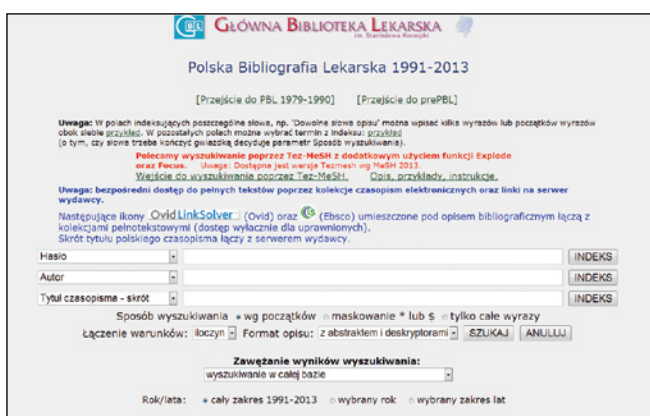
fot. 11

fot. 12

fot. 13

fot. 14

platformę indeksowanych jest ponad 19 000 tytułów czasopism, w tym ponad 12 000 pełnotekstowych. Znajdziemy tu wiele znanych periodyków, takich jak: *Gene Therapy*, *Heart*, *The Journal of Investigative Dermatology*, *Journal of Medical Genetics*, *Kidney International* czy *Respiration*. Ponadto na platformie dostępna jest kolekcja pełnotekstowych gazet amerykańskich, kanadyjskich i międzynarodowych, w tym *The Wall Street Journal* i *Los Angeles Times*.

Niezwykle cennym składnikiem ProQuest Central jest dostępna od tego roku baza **ProQuest Dissertation and Thesis**, w której znajdziemy ponad 3 miliony dysertacji z całego świata, w tym ponad milion pełnotekstowych.

Uzupełnienie zasobu **e-czasopism**, opisanych w ww. źródłach, stanowią kolekcje zgrupowane na stronie www biblioteki w zakładce e-czasopisma. Należą do nich periodyki wielu renomowanych wydawców: Nature Publishing Group, American Chemical Society, Oxford University Press, British Medical Journal, Karger, Lippincott Williams & Wilkins.

Ponadto w zakładce **e-książki** można znaleźć ponad 28 000 publikacji oferowanych przez wiodących wydawców krajowych i zagranicznych:

PZWL, PWN, Elsevier, McGraw-Hill, Springer (fot. 13). Wśród dostępnych tytułów znajdują się m.in.: *Harrison's online*, *Grey's Anatomy*, *Fizjologia/W. Ganong*, *Medycyna wewnętrzna/G. Herold*, *Braunwald's Heart Disease – A Textbook of Cardiovascular Medicine*, *Guyton and Hall Textbook of Medical Physiology*.

Na tle licznych baz zagranicznych producentów, prawdziwym unikatem jest **Polska Bibliografia Lekarska (PBL)**, umożliwiająca przeprowadzenie sesji wyszukiwawczej w języku polskim (fot. 14). Stanowi ona wiodące polskie źródło informacji o publikacjach z dziedziny medycyny i nauk pokrewnych oraz ochrony zdrowia. W głównej mierze indeksuje artykuły z czasopism, ale także informacje o monografiach oraz niepublikowanych pracach doktorskich i habilitacyjnych będących w zbiorach Głównej Biblioteki Lekarskiej, gdzie baza jest tworzona. PBL dostępny jest w trzech modułach chronologicznych (1901-1939, 1979-1990 i 1991-2012) oferujących opisy oraz częściowo abstrakty ponad 400 000 publikacji.

Opisane bazy, udostępniające pełne teksty publikacji naukowych i dane bibliograficzne, stanowią tylko część oferty bibliotecznej. Kolejne artykuły cyklu poświęcone będą pozostałym e-zasobom, m.in. źródłom informacji opartych na dowodach naukowych, bazom stanowiącym wsparcie systemu podejmowania decyzji klinicznych oraz narzędziom bibliometrycznym i aplikacjom ułatwiającym korzystanie z e-źródeł.

Zapraszamy do korzystania z zasobów oferowanych za pośrednictwem strony www.biblioteka.wum.edu.pl. Pytania dotyczące korzystania z baz można kierować na adres: biblioteka@wum.edu.pl

Literatura

1. *Web of Science: czym jest Web of Science*. http://thomsonreuters.com/content/science/pdf/ssr/training/wok5_wos_qrc_po.pdf [Data pobrania: 8.05.2013]
2. *Scopus: content coverage guide*. <http://files.sciverse.com/documents/pdf/ContentCoverageGuide-jan-2013.pdf> [Data pobrania: 8.05.2013]
3. <http://search.proquest.com/databases/index?accountid=48118> [Data pobrania: 8.05.2013]
4. *PubMed Help*. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK3830> [Data pobrania: 8.05.2013]
5. <http://olabout.wiley.com/WileyCDA/Section/id-406089.html#content> [Data pobrania: 8.05.2013]
6. *Embase for biomedical searching: content and coverage*. <http://www.slideshare.net/rocheam/embase-contentandcoverage23-may2012> [Data pobrania: 8.05.2013]

Zdrowie, uśmiech i energia – Warszawski Maraton Fitness przyciąga dziś setki uczestników. Odpowiedzią na błyskawiczny wzrost popularności imprezy jest coraz bogatsza oferta programowa.

Warszawski Maraton Fitness to cykliczna impreza sportowa organizowana przez instruktorów i studentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego przy współpracy z AZS Środowisko Warszawa. Uczestnikiem zajęć może być każdy, kto chce poćwiczyć, naładować się pozytywną energią lub zyskać cenne informacje na temat zdrowego trybu życia.

14 kwietnia 2013 wystartowała IV już edycja Warszawskiego Maratonu Fitness. Hala Sportowa OSiR Polna pomieściła rekordową liczbę uczestników – 572 osoby! Każdy tu znalazł coś dla siebie!

Nie zabrakło również głównej gwiazdy maratonu, tym razem był to Krystian Groniek – instruktor i szkoleniowiec Reebok University. Oferta zajęć, jaką przygotowali instruktorzy fitness była nie mniej interesująca: Dance aerobic, House Dance, Step, Interval Training, Functio-

nal Training, FitBall, Zumba, Pilates, Stretching, Aqua Aerobic, Aqua Zumba.

Atrakcją tej edycji maratonu był również występ Orkiestry Kameralnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, która zagrała utwór finałowy do zajęć Filipa Żołądka.

Ponadto studenci Warszawskiego Uniwersytetu Medycz-

nego przygotowali stoiska, gdzie można było skorzystać z porad prozdrowotnych z zakresu dietytyki – m.in. istniała możliwość przekonania się, jaką procentową zawartość tkanki tłuszczowej posiadamy w organizmie. Oprócz tego przyszli fizjoterapeuci przeprowadzali ocenę funkcjonalną według FMS (*Functional Movement Screen*) i proponowali ćwiczenia na ewentualne dysfunkcje narządu ruchu. Instruowali także, jak wykonywać ćwiczenia na „ból kręgosłupa”, doradzali w kwestii programowania treningu sportowego. Ponadto skorzystać można było z masażu na zmęczone mięśnie oraz z aplikacji Kinesjologii Tapingu. Studenci Ratownictwa Medycznego udzielali instruktorowi Pierwszej Pomocy Przedmedycznej, jak również czuwali nad bezpieczeństwem uczestników na sali ćwiczeń.

Korzenie Warszawskiego Maratonu Fitness sięgają niewielkich,

Zajęcia STEP & SHAPE podczas kwietniowej edycji Maratonu Fitness

Duże zainteresowanie wśród uczestników Maratonu wzbudził AQUA AEROBIC

Zajęcia POWER FITNESS na głównej sali Hali Sportowej OSiR Polna

ZUMBA to zainspirowana latynoskimi rytmami fuzja tańca i aerobiku

Każda kolejna edycja Maratonu Fitness przyciąga coraz większą liczbę chętnych

Podczas Maratonu Fitness można było skorzystać również z pomocy masażystów

amatorskich konwencji fitness „Health University”, które liczyły od 50 do 100 uczestników. Dziś jest to duża impreza sportowa, która ma za sobą występy znanych i cenionych instruktorów fitness,

jak: Tomasz Zamiela, Tomasz Kostro – szkoleniowiec IFAA, Patrycja Ryjak, Krystian Groniej. „Try the best you can. The best you can is good enough!” – już teraz organizatorzy zapraszają

na edycję jesienną V Warszawskiego Maratonu Fitness. Wstęp oczywiście wolny.

Anna Lipka
Fot. Jerzy Chrzanowski
AZS WUM

Pierwszy zabieg przezskórny leczenia niedomykalności mitralnej w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym

W dniu 22 marca 2013 zespół lekarzy z I Katedry i Kliniki Kardiologii SP CSK przy ul. Banacha, przeprowadził pierwszy w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, zabieg przezskórny leczenia niedomykalności mitralnej za pomocą zapinki MitraClip (MitraClip, Abbott Labs.).

Zabieg wykonano u 67-letniego chorego, z ciężką pozawałową niedomykalnością mitralną, po licznych rewaskularyzacjach wieńcowych oraz po implantacji kardiowertera-defibrylatora. Ze względu na bardzo wysokie ryzyko klasycznej operacji kardiologicznej, zastosowanie MitraClipu było najbezpieczniejszym sposobem zmniejszenia stopnia niedomykalności mitralnej.

Zabieg przeprowadził zespół w składzie: dr n. med. Adam Rdzanek (operator), dr n. med. Arkadiusz Pietrasik (operator), dr n. med. Marek Kiliszek, dr n. med. Piotr Scisło (nawigacja echokardiograficzna), dr n. med. Janusz Kochman (kierownik zespołu Kardiologii Inwazyjnej) oraz dr Jolanta Zygmunt (opieka anestezjologiczna). Zabezpieczenie kardiologiczne zapewniał dr Artur Rym-sza. Zabieg wykonano w warunkach dedykowanej do tego rodzaju procedur sali hybrydowej, z wykorzystaniem nowoczesnych, w tym trójwymiarowych, technik echokardiografii przezprzełykowej.

MitraClip to innowacyjne urządzenie do małoinwazyjnego leczenia niedomykalności zastawki mitralnej metodą „brzeg do brzegu” – polegającą na zespoleniu wolnych brzegów płatków zastawki przy użyciu zapinki. Wykonywany na bijącym sercu i nieustannie otwierającej się zastawce, zabieg implantacji MitraClipa należy do najtrudniejszych inwazyjnych procedur kardiologicznych wykonywanych drogą przezskórną.

Przeprowadzony zabieg to kolejny sukces I Katedry i Kliniki Kardiologii, ośrodka, który w tym

Na zdj. po lewej: dr Piotr Scisło, echokardiografista z I Katedry i Kliniki Kardiologii WUM

Dr Adam Rdzanek z I Katedry i Kliniki Kardiologii WUM podczas wykonywania zabiegu

roku obchodzi 60-lecie istnienia. W ostatnich latach Ośrodek specjalizuje się w przezcewnikowym leczeniu wad zastawkowych serca. Wykonywanie takich zabiegów u chorych wysokiego ryzyka sercowo-naczyniowego wymaga ścisłej współpracy kardiologów, kardiochirurgów, anestezjologów oraz lekarzy innych specjalności (heart team – kardiogrupa). Takie możliwości zapewnia szpital kliniczny SP CSK przy ul. Banacha.

dr Łukasz Koltowski

Fot. dr Anna Ścibisz

I Katedra i Klinika Kardiologii WUM

Studenckie Koło Naukowe przy Klinice Kardiologii i Chorób Wewnętrznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego Szpital Kliniczny Dzieciątka Jezus

Studenckie Koło Naukowe zostało powołane w Klinice Kardiologii i Chorób Wewnętrznych (wówczas pod nazwą Kliniki Chorób Wewnętrznych Instytutu Stomatologii Akademii Medycznej w Warszawie, kierowanej przez prof. dr hab. n med. Danutę Liszewską-Pfejfer) w 1997 roku. Przez kilka pierwszych miesięcy Internistyczne Studenckie Koło Naukowe działało pod kierownictwem dr. Jarosława Gawęckiego. Od 1 października 1997 roku funkcję opiekuna pełniła dr n. med. Elżbieta Borowiecka.

Już w kolejnym roku akademickim aktywność studentów zaowocowała powstaniem 4 prac naukowych zaprezentowanych na Kongresie Młodych Medyków, który odbył się w Warszawie w dniach 15-17 kwietnia 1999 roku, a praca „Analiza czynników ryzyka zapalenia płuc i ich wpływu na długość hospitalizacji”, autorstwa Moniki Zielińskiej, Agnieszki Fudały i Zuzanny Wasiak została wyróżniona I nagrodą. Zrealizowana w roku kolejnym praca „Ocena czynników ryzyka miażdżycy u studentów Akademii Medycznej w Warszawie” otrzymała nagrody Polskiego Towarzystwa Badań nad Miażdżycą i Oddziału Warszawskiego PTK.

Za podstawową formę pracy Koła naukowego przyjęto cykliczne spotkania odbywające się co 3 tygodnie, na których studenci mają okazję wysłuchać wykładu eksperckiego wygłoszonego przez pracowników naukowych kliniki, bądź samodzielnie zaprezentować wybrane zagadnienie lub opis ciekawego przypadku medycznego. Studenci uczestniczą w posiedzeniach naukowych kliniki i dyżurach.

Do zagadnień znajdujących się w obrębie zainteresowań Koła naukowego należą:

- niewydolność serca,
- zespół metaboliczny,
- cukrzyca,
- nadciśnienie tętnicze,
- żylna choroba zakrzepowo-zatorowa,
- zaburzenia rytmu serca,
- infekcyjne zapalenie wsierdzia.

Studenci zajmują się także działalnością naukową dotyczącą wymienionych zagadnień.

Na przestrzeni 15 lat działalności koła zaprezentowano 56 prac na konferencjach krajowych i międzynarodowych: Kongresie Młodych Medyków 1999-2002; Międzynarodowej Konferencji Studentów i Młodych Lekarzy, Kraków 2002 i 2005; Ogólnopolskiej Studenckiej Konferencji Kardiologicznej w Gdańsku 2004; 3rd International Congress of Medical Students and Young Doctors, Warsaw 2006; Międzynarodowej Konferencji Studenckiej z Zakresu Kardiologii i Kardiologii Inwazyjnej w Zabrzu 2006 i 2007; Ogólnopolskiej Studenckiej Konferencji Kardiologicznej w Gdańsku 2010 i 2011, 6th Warsaw International Medical Congress, 5th International Students' Conference on Cardiology, Zabrze; XIII i XIV Warszawskich Dniach Kardiologii Akademickiej. Spośród zaprezentowanych prac, 13 zostało wyróżnionych nagrodami. W ostatnich latach szczególne uznanie zyskały prace:

- „Stan uzębienia a choroba wieńcowa i jej zaostrożenie” Aleksandry Jareckiej, Barbary Niedźwieckiej, Ewy Ciołak, uznana za najlepszą pracę studenckich kół naukowych I Sesji Kardiologii Zachowawczej Studenckiej Konferencji Kardiologicznej w Zabrzu 2011, wyróżniona możliwością prezentowania na XV Kongresie Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego we Wrocławiu, uhonorowana dyplomem;
- „Ocena stanu uzębienia u pacjentów z wadą zastawkową serca i sztuczną zastawką” Aleksandry Jareckiej, Barbary Niedźwieckiej, Ewy Ciołak – I nagroda I Sesji Kardiologii Zachowawczej Studenckiej Konferencji Kardiologicznej w Zabrzu 2011;
- „Czy nasze działania edukacyjne wpływają na zachowania prozdrowotne wśród młodych ludzi?” Eweliny Mikockiej, Rafała Mościckiego, Agnieszki Augustyniak, Agnieszki Gaczkowskiej, Moniki Domanowskiej, Pawła Palacza – I nagroda, I Międzynarodowa Konferencja Kardiologiczna, Zabrze 2006.

Prezentacja studencka w czasie spotkania Koła

Funkcję przewodniczących Koła naukowego pełnili kolejno: Zuzanna Wasiaak-Rymarczyk w latach 1997-2001 (autorka nagrodzonych prac, obecnie pracownik Kliniki Chorób Wewnętrznych i Kardiologii), Edyta Ciesińska (2001/2002), Patrycja Chrościcka (2002-2004), Ewelina Mikocka 2004/2005, Rafał Mościcki 2005/2006 oraz 2007/2008, Paweł Palacz 2006/2007, Marcin Leszczyk 2008-2011, Aleksandra Jarecka 2011/2012 (autorka nagradzanych prac oraz artykułów: „Ocena stanu uzębienia u pacjentów z wadą zastawkową serca i sztuczną zastawką” zakwalifikowanego do druku w *Folia Cardiologica Excerpta* oraz „Inne oblicza ostrych zespołów wieńcowych – kardiomiopatia tako-tsubo. Opis przypadku” zgłoszonego do publikacji w *Folia Cardiologica Excerpta* w dziale Młoda Kardiologia), Piotr Sobieraj 2012/2013. Studenci zaangażowani w działalność Koła naukowego są obecnie pracownikami klinik kardiologicznych.

Osiągnięcia nie byłyby możliwe bez wsparcia i kierownictwa opiekunów Koła. Po kilkumiesięcznym okresie pracy pod kierownictwem dr. Jarosława Gawęckiego, od października 1997 do jesieni 2011 roku funkcję opiekuna pełniła dr n. med. Elżbieta Borowiecka, adiunkt Kliniki Kardiologii i Chorób Wewnętrznych, specjalista II stopnia chorób wewnętrznych i kardiologii, w latach 1980-1996 pracownik Instytutu Kardiologii w Aninie jako asystent, adiunkt, następnie Zastępca Kierownika Kliniki Szybkiej Diagnostyki, a od 1996 roku Członek Komitetu Terapeutycznego Szpitala Dzieciątka Jezus Centrum Leczenia Obrażeń oraz, od 2000 roku, Kierownik Poradni Kardiologicznej Szpitala Dzieciątka Jezus. Dr Elżbieta Borowiecka, oprócz funkcji Konsultanta Kardiologii w Klinice Położnictwa i Ginekologii oraz Klinice Urologii, prowadzi wykłady na konferencjach krajowych i zagranicznych, jak też wykłady i seminaria dla studentów medycyny i lekarzy specjalizujących się

Członkowie Koła Aleksandra Jarecka i Marcin Leszczyk w czasie XIV Międzynarodowego Kongresu Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego w Poznaniu, 2010 rok

Wyremontowany budynek Kliniki Chorób Wewnętrznych i Kardiologii stwarza doskonale możliwości badawcze dla członków Koła. Fot. Dział Fotomedyczny WUM

w dziedzinie kardiologii. Dr Elżbieta Borowiecka jest autorem prac naukowych, publikacji naukowych w czasopismach medycznych oraz doniesień zjazdowych do czasopism medycznych. Pracę Koła naukowego pod kierunkiem dr Elżbiety Borowieckiej wzbogacało doświadczenie wynikające z jej aktywnego udziału w pracach towarzystw naukowych i komitetów naukowych: Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, Sekcji Kardiochirurgicznej PTK, Grupy Roboczej GUCH (Grown Up Congenital Heart Disease) Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego, Europejskiej Akademii Nauk – Academia Scientiarum et Artium Europea. Poza pracą zawodową dr Borowiecka prowadzi ożywioną działalność społeczną, jako członek założyciel i Prezes Rady Polskiego Komitetu Narodowego UNICEF oraz Członek Rady Nadzorczej Spółek Skarbu Państwa. W 1998 roku dr Borowiecka została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi Prezydenta RP.

Od października 2011 roku funkcję opiekunów Koła pełnią adiunkci: dr hab. n. med. Michał

Ciurzyński i dr n. med. Maciej Kostrubiec. Dr hab. n. med. Michał Ciurzyński, specjalista chorób wewnętrznych i kardiologii, pełni funkcję Kierownika Oddziału Intensywnej Opieki Kardiologicznej. Jest absolwentem Akademii Medycznej w Warszawie, członkiem grupy „Klub 30” PTK. Jest związany z Kliniką od 1998 roku,

Studenci Koła naukowego w gronie laureatów Ogólnopolskiej Studenckiej Konferencji Kardiologicznej w Gdańsku w 2010 roku

także jako członek zespołu echokardiograficznego Kliniki prezentujący na europejskich konferencjach echokardiograficznych EUROECHO. Dr n. med. Maciej Kostrubiec, specjalista chorób wewnętrznych i kardiologii, absolwent Akademii Medycznej w Warszawie, w latach 2000-2006 pracownik w Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych, Nadciśnienia Tętniczego i Angiologii Centralnego Szpitala Klinicznego Akademii Medycznej w Warszawie przy ul. Banacha, jest członkiem Komisji Zagranicznej Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego, od 2006 roku badaczem i współorganizatorem badania PEITHO. Obecni opiekunowie, oprócz działalności dydaktycznej, są autorami licznych publikacji naukowych w czasopismach *Heart*, *Journal of Thrombosis and Haemostasis*, *Annals of Noninvasive Electrocardiology*, *Thrombosis Research*, *Clinical Cardiology*, *Journal of Internal Medicine*, doniesień zjazdowych, rozdziałów w podręcznikach. W 2012 roku do zespołu dołączyła dr Katarzyna Irzyk.

W 2012 roku, dzięki staraniom prof. dr hab. n. med. Piotra Pruszczyka, od 2006 kierownika Kliniki Chorób Wewnętrznych i Kardiologii, 110-letni budynek Kliniki został poddany generalnej przebudowie i modernizacji. Dnia 5 września 2012 roku dokonano otwarcia Kliniki pełniącej funkcję Centrum Diagnostyki i Leczenia Żyłnej Choroby Zakrzepowo-Zatorowej, nowoczesnego 40-łóżkowego ośrodka kardiologicznego, dysponującego 8 łózkami intensywnego nadzoru kardiologicznego oraz pracownikami: Hemodynamiki, Echokardiograficzną, Testów Wysiłkowych, Badań Elektrokardiograficznych Metodą Holtera, Całodobowych Pomiarów Ciśnienia Tętniczego, Badań Naczyniowych.

Nowe warunki techniczne umożliwiają pełny rozwój studentom zaangażowanym w pracę Koła naukowego, także dzięki możliwości korzystania z nowoczesnej Pracowni Badań Naczyniowych. Stu-

denci mają możliwość opanowania techniki wykonania badań: grubości błony środkowej i wewnętrznej (IMT), prędkości fali tętna (PWV) czy wskaźnika kostka-ramię (ABI), a następnie wykorzystania tych umiejętności w pracy naukowej. Efektem jest praca „Ocena ryzyka wystąpienia zdarzeń sercowo-naczyniowych u pacjen-

tów poddanych operacjom niekardiochirurgicznym w okresie 30 dni po operacji”, zrealizowana przez studentki: Dominikę Klimczak, Marię Wołodkiewicz-Donimirską, Katarzynę Dudzińską, która otrzymała wsparcie Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w formie mini-grantu studenckiego.

Klinika dysponuje także Poradniami: Kardiologiczną, Nadciśnienia Tętniczego, Leczenia Przeciwwakrebowego oraz Diabetologiczną, co umożliwia realizację badań dotyczących pacjentów leczonych ambulatoryjnie, takich jak badanie zatytułowane „Ocena jakości życia pacjentów chorych na nadciśnienie tętnicze leczonych preparatami złożonymi w porównaniu z monoterapią oraz leczeniem terapią skojarzoną bez wykorzystania preparatów złożonych”, realizowane obecnie przez Piotra Sobieraja, Aleksandrę Jarecką, Pawła Sobieraja, Piotra Miłośkiego, Agnieszkę Baumann, z wykorzystaniem kwestionariusza oceny jakości życia SF-36 International Quality of Life Assessment. Studenci prowadzą także badania prospektywne obejmujące kilkuletnią obserwację pacjentów, takie jak praca „Ocena przeżycia u pacjentów hospitalizowanych w klinice kardiologii z powodu zaostrzenia przewlekłej niewydolności serca”, autorstwa Dominiki Klimczak.

W chwili obecnej w pracy koła uczestniczy 42 studentów, realizowanych jest 6 projektów naukowych obejmujących zagadnienia zatorowości płucnej, nadciśnienia płucnego, niewydolności serca, nadciśnienia tętniczego, niewydolności nerek i oceny ryzyka okołoperacyjnego pacjentów ze schorzeniami kardiologicznymi.

dr n. med. Elżbieta Borowiecka

Klinika Chorób Wewnętrznych i Kardiologii
z Centrum Diagnostyki i Leczenia
Żyłnej Choroby Zakrzepowo Zatorowej WUM

Redakcja „MDW” serdecznie dziękuje
Pani Dominice Klimczak za przekazane fotografie.

Obrony prac doktorskich

I WYDZIAŁ LEKARSKI

11 kwietnia 2013 roku

godz. 10³⁰

lek. Małgorzata Pieścik-Lech *Metody optymalizacji leczenia ostrej biegunki infekcyjnej u dzieci*

promotor: prof. dr hab. Hanna Szajewska

recenzenci: dr hab. Teresa Jackowska, prof. nadzw. CMKP
prof. dr hab. Piotr Socha

godz. 12⁰⁰

lek. Marcin Kołacz *Zastosowanie morfiny w okołooperacyjnej zbilansowanej analgezji regionalnej w wybranych procedurach chirurgii czaszkowo-szczękowo-twarzowej*

promotor: dr hab. Janusz Trzebicki

recenzenci: dr hab. Waldemar Machała, prof. nadzw. UM w Łodzi
prof. dr hab. Jerzy Wordliczek

25 kwietnia 2013 roku

godz. 9⁰⁰

lek. Mariusz Grodzicki *Monitorowanie czynności hepatocytów za pomocą oznaczania stężenia aktywności arginazy po ortotopowym przeszczepieniu wątroby*

promotor: dr hab. Jacek Pawlak

recenzenci: prof. dr hab. Dariusz Patrzalek
prof. dr hab. Krzysztof Zwierz

godz. 10³⁰

lek. Michał Grąt *Analiza stężenia alfafetoproteiny u chorych na raka wątrobowokomórkowego leczonych przeszczepieniem wątroby*

promotor: prof. dr hab. Marek Krawczyk

recenzenci: dr hab. Robert Król
dr hab. Paweł Nachulewicz

godz. 12⁰⁰

lek. Tomasz Ciącka *Reoperacje z powodu pierwotnej nadczynności przytarczyc – algorytm postępowania i wyniki*

promotor: dr hab. Ireneusz Nawrot

recenzenci: dr hab. Marcin Barczyński
prof. dr hab. Krzysztof Kuzdak

godz. 13³⁰

lek. Elżbieta Magdalena Grabczak *Przydatność 24-godzinnego pomiaru pH w przelyku w diagnostyce refluksu żołądkowo-przelykowego jako przyczyny przewlekłego kaszlu*

promotor: prof. dr hab. Ryszarda Chazan

recenzenci: prof. dr hab. Iwona Grzelewska-Rzymowska
prof. dr hab. Jacek Muszyński

godz. 14³⁰

lek. Joanna Klimiuk *Przydatność oznaczania wybranych markerów biologicznych w diagnostyce gruźliczego wysiękowego zapalenia płucnej*

promotor: prof. dr hab. Ryszarda Chazan

recenzenci: prof. dr hab. Elżbieta Chyczewska
prof. dr hab. Tadeusz Płusa

*Prace doktorskie znajdują się do wglądu w Bibliotece Głównej
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego przy ul. Żwirki i Wigury 63 w Warszawie.*